

ਮਸੀਹ ਦੀ ਉੱਤਮ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਖ਼ੁਦਾ ਤਕ ਖ਼ੁੰਚ (10:1-39)

ਮਸੀਹ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ (10:1-18)

10: 1-18 ਵਾਲੀਆਂ ਇਹ ਆਇਤਾਂ ‘ਮਸੀਹ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ (4: 14-10: 18)’ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਦਾ ਅੰਤ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕ ਹੋਣ ਦੀ ਹਰ ਖ਼ੂਬੀ ਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਰੂਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯਾਜਕ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਸੀ।

ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ (10: 1-10)

10: 1-10 ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਆਇਤਾਂ 1 ਤੋਂ ਚਾਰ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਉਣ ਅਤੇ ਆਇਤਾਂ 5 ਤੋਂ 9 ਵਿਚ ਵਚਨ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ, ਅਤੇ ਆਇਤਾਂ 9 ਅਤੇ 10 ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪੁਰਾਣੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਅਸਲ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝੀਏ।

ਉਹ ਪਰਛਾਵਾਂ ਸਨ (10: 1, 2)

¹ਸ਼ਰਾ ਜਿਹੜੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਨਹੀਂ, ਕੋਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਵਰਗੇ ਦੇ ਵਰਗੇ ਸਦਾ ਇੱਕੋ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਬਲੀਦਾਨ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਦੇ ਕਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸੱਕਦੀ ਹੈ। ²ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਬੰਦ ਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਇਸ ਕਾਰਣ ਕਿ ਜੇ ਓਹ ਇਕ ਵਾਰੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ?

ਆਇਤ 1. ਲੇਖਕ ਨੇ ਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ [*skia*] ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਇਹ ਆਇਤਾਂ ‘ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਆਖਰੀ ਗੱਲ’ ਹਨ।¹ ਕਿਉਂ ਜੋ (NASB) ਸ਼ਬਦ 8: 1 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਕੱਢੇ ਗਏ ਤਰਕ ਤੋਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।² ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉੱਤਮ ਨੇਮ, ਉੱਤਮ ਬਲੀਦਾਨ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਜਗਵੇਦੀ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

‘ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਜੋ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਉੱਤਮ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਪਰੇਖਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ‘ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਅਤੇ ‘ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ’ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।³ ਪੁਰਾਣੇ ਬਲੀਦਾਨ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ (ਸੰਕੇਤਕ) ਸਨ। (ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁਣ ਸੰਤਾਂ ਕੋਲ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ; 9: 11 ਤੇ ਚਰਚਾ ਵੇਖੋ)। ‘ਪਰਛਾਵਾਂ’ ... ਅਸਲ ਰੂਪ ਦੇ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।⁴ ਕਦੇ ਕੋਈ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਜਾਂ ਛਾਂ ਤੋਂ ਸੋਬ ਨਹੀਂ ਲਾਹੁੰਦਾ ਬਲਕਿ ਸੋਬ ਦੇ ਅਸਲ ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਹੀ ਲਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ‘ਸਲੀਬ ਨੂੰ ਪੁਲ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੇ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ।’⁵ ‘ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਉਹ ਭਾਵ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਹ ਅਤੇ ਲੋੜ ਹੈ।

ਫੇਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ‘ਸਰੂਪ’ (*eikōn*) ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ‘ਸਕਲ’ ਹੈ, ‘ਪਰਛਾਵੇਂ’ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਫਰਕ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ‘ਸਰੂਪ’ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਉਹੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1: 15 ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ‘ਰੂਪ’ (*eikōn*) ਠੀਕ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਫਿਲਿੱਪਸ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਆਇਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ‘ਹੁਣ ਮਸੀਹ ਅਲੱਖ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਲੱਖ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੈ।...’ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ *eikōn* ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਥੇ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਉਹ ਖ਼ੂਬੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ‘ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਸੀ। ਪਰਛਾਵਾਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਟਲਾਈਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁੱਢਲਾ ਸਕੈਚ ਬਣਾਉਣ ਵਾਂਗ ਹੈ।

ਲੇਵੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਭਾਵ ‘ਪਰਛਾਵੇਂ’ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜ਼ਕਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਕੈਚ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2: 17 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਆਖਿਆ।

ਮਸੀਹ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ *eikōn* ਜਾਂ ‘ਅਸਲ ਸਰੂਪ’ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:4 ਵਿਚ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਹ ਪਿਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮਸੀਹ ਕਾਮਿਲ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਮਿਲ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ‘ਭਰਪੂਰੀ’ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਵੱਸਦੀ ਸੀ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1: 19; 2:9)। ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਢਲਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:29)। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3: 18 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਉਸੇ ‘ਰੂਪ’ (*eikōn*) ਵਿਚ ਢਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:49 ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਮਿਟੀ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਰੂਪ [*eikōn*] ਧਾਰਿਆ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰਗ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵੀ ਸਰੂਪ ਧਾਰਾਂਗੇ।’

ਅਸੀਂ ਕਾਮਿਲ (*teleiōō*) ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਸਿਆਣ ਤਕ ਅੱਪੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ‘ਪੂਰਣਤਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਕ’ ਲਿਆਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।⁶ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:9 ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਬਲੀਦਾਨ ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨੂੰ ਕਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।’ NIV ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸਰਾਏਲ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ

ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂ ਜੋ 'ਪਾਪ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ [ਜਿਹੜਾ] 'ਬੰਦਗੀ ਲਈ ਨੇੜੇ ਆਉਣ' ਵਾਲੇ ਦੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਅਸਲ ਮਿਟਣਾ' ਨਹੀਂ ਸੀ।''⁷ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਲ ਜਾਂ 'ਨੇੜੇ' ਆਉਣ [ਯੋਗ] ਵਾਲੇ ਉਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਪਾ ਲਈ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 7: 19 ਸਾਫ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਸੀ। ('ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ')। ਸਿਰਫ਼ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਹੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦਾ 'ਕਾਮਿਲ' ਹੋਣਾ ਉਹਦੇ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਮਿਲ ਹੋਣ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ ਦੇ 'ਕਾਮਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ' ਯਿਸੂ ਵਰਗੇ ਹੋਣ ਲਈ ਵੱਧਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6: 17-7: 1)।

ਆਇਤ 1 ਵਿਚ 'ਚੰਗੀਆਂ ਵਸਤਾਂ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਉੱਤਮ ਆਸ, ਉੱਤਮ ਬਲੀਦਾਨ, ਉੱਤਮ ਨਿਸ਼ਤਾਰਾ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉੱਤਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕ ਵੱਲੋਂ ਦੁਆਈ ਗਈ ਨਜ਼ਾਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਨੇਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਪ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਮਨ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਅਨਾਦੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚ, ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ (ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਵਾਸ ਕਰਨਾ) ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਅਸਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ, 'ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਆਪਣੀ ਰੂਹਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕਾਈ ਨਾਲ ਇੰਜੀਲ ਹੀ ਹੈ।''⁸

ਆਇਤ 2. ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਕਰਾਉਂਦਾ ਸੀ (ਸ਼ਾਇਦ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ)। ਇਸ ਆਇਤ ਦਾ ਸੁਭਾਵਕ ਨਿਚੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੈਕਲ ਅਜੇ ਖੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਦਾ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਪ ਦਾ ਹੋਣਾ ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚਲੇ ਸੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਉਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛਲੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਸੁੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਮਾਫ਼ੀ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੁੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਤਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਹ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਲੇਵੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਹ ਉਚ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸੁੱਧ (katharizo) ਸ਼ਬਦ ਸੰਪੂਰਣਕਾਲ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਿੱਛਲੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਚੇਤਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਹੁਣ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ! ਜੇ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਵੇ। ਪਰ ਇਹ ਪੂਰਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਮਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਆਦਮੀ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਫ਼ੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ

ਦੇ ਉਲਟ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਪਾਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਰਾਧਕ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ‘ਅਰਾਧਕ’ ਲਈ ਸ਼ਬਦ (*latreuō*) ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ‘ਖੁਦਾਈ ਬੰਦਗੀ’ (*latreias*, ‘ਯਾਜਕਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ’) ਲਈ 9:6 ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ ਹੈ।^੯ ਹੁਣ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਯਾਜਕ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 2:5, 9)।

ਉਹ ਯਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਨ (10:3, 4)

^੩ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਲੀਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵਰਹੇ ਦੇ ਵਰਹੇ ਪਾਪ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਣਹੋਣਾ ਹੈ ਭਈ ਵਹਿੜਕਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰਿਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਆਖਦਾ ਹੈ ਬਲੀਦਾਨ ਅਰ ਭੇਟ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੇਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਆਇਤ 3. ਅੱਗੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਲੀਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵਰਹੇ ਦੇ ਵਰਹੇ ਪਾਪ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਦੇ ਨਿਕੰਮੇਪਣ ਦੀ ਸਮਝ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ (ਯੋਮਕਿਪਰ) ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪਾਪ ਦੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ‘ਪਾਪ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਕੁੱਟ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਓਖਲੀ ਵਿਚ ਕੁੱਟਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਵਦਾਨ ਵਾਂਗ ਸੀ।’¹⁰ ਉਸ ਦਿਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਆਮ ਅਰਥ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਪਾਪ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੋਰ ਪਾਪ ਬਲੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ (ਗਿਣਤੀ 15:27, 28)– ਰੋਜ਼, ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਅਤੇ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ‘ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਵਾਰ ਦੋਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।’¹¹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣਾ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਮ ਯਹੂਦੀ ਇਹੀ ਬਹਿਸ ਕਰਦਾ ਕਿ ਯੋਮ ਕਿਪੁਰ ਦਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣਾ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ‘ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ’ ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ‘ਯਾਦ ਕਰਨ’ ਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨਨ ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਮਝ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਸੀ: ‘ਪਾਪ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਪਰਾਸਚਿਤ ਦੀ ਲੋੜ’ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣਾ ਹੈ।¹² ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਨਵੇਂ ਨੇਮ (ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਯਿਰਮਿਯਾਹ 31:31–34 ਹੋਇਆ ਸੀ) ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਪਾਪ ਦੀ ਯਾਦ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਪਰ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਦੇ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਲਏ ਜਾਣ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:24–26)। ਉਸ ਯਾਦ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਖੁਦਾ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਾਪ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲੋਂ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਵੀ ਯਹੂਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਕਰਦਾ, ਕਿਤੇ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਉਹ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾਊਦ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ, ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਕ ਪਾਕ ਮਨ ਉਤਪਨ ਕਰ।’’ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ, ‘‘ਤੂੰ ਤਾਂ ਬਲੀਦਾਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹ ਦਿੰਦਾ, ਹੋਮ ਬਲੀ ਤੋਂ ਤੂੰ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ’’ (ਜ਼ਬੂਰ 51: 10, 16)। ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨਾ ਸਾਫ਼ ਦਿਲ ਦੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੁਦਾ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਰਜ਼ੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਉੱਤਮ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗੀ (1 ਪਤਰਸ 1: 18, 19)। ‘‘70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੈਕਲ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਸਿਨਾਗੋਗ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਬੂਲ ਕਰਨ’’ ਅਤੇ ਛੁੱਟ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਬਦਲਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।¹³ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਮਿਟਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ (ਆਇਤ 4)। ਉਹ ਮਸੀਹ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਛਾਵਾਂ ਸਨ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣਨ ਲਈ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਕਬੂਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 4. ਅੱਜ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੇ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਾਪ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਿਜ਼ਿੰਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ **ਲਹੂ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਲੈ (aphaireō)** ਲਿਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਤੇ ਇਹ ਸਚਿਆਈ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਵਤ ਬਣ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ,¹⁴ ਜੋ ਦਾਊਦ ਜਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਮੀਕਾਹ 6: 7 ਵਿਚ ਨਬੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ, ਖੁਦਾ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੋਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇ ਦੇਵੇ! ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਾਫ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਨਰ ਬਲੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਸਹਾਕ ਨਾਲ ਇਬਰਾਹਮ ਦੇ ਪਰਥੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ (ਉਤਪਤ 22: 1-14)। ਕਾਫ਼ਿਰ ਜਗਤ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਪ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤ ਸਮਝ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਨੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਵਿਖਾਏ ਬਿਨਾ ਮਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਰਾਜੀਤ ਮਿੱਥਹਾਸ ਦੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਰਹਿਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਕਾਫ਼ਰ ਲਈ ਮਾਫ਼ੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਲਗਦੀ ਹੈ: ‘‘ਖੁਦਾ ਰਹਿਮ ਦਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।’’ ਪਾਪੀਆਂ ਕੋਲ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਕਾਸ਼ਫਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਾਫ਼ੀ ਦੀਆਂ ਝਲਕਾਂ ਸਨ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 4:20, 26, 31, 35)। ਇਕ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਅਰਥ ਵਿਚ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਤਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਹਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9: 13-15 ਅਤੇ ਰੋਮੀਆਂ 3:25 ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਪਾਪ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਪੱਕੀ ਰਕਮ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੇ ਦਿਆਲੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਢੰਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਰੋਮੀਆਂ 3:23-26 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਤਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਪੀ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਹੀਂ ‘‘ਦਿੱਤੀ’’ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਜਾਨਵਰ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਹੀ ਹਨ (ਜ਼ਬੂਰ 50: 10)।

ਉਹ ਅਸਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਸਨ (10:5-7)

⁵ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਆਖਦਾ ਹੈ
ਬਲੀਦਾਨ ਅਰ ਭੇਟ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹਿਆ,
ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੇਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

⁶ਹੇਮਬਲੀ ਅਰ ਪਾਪਬਲੀ ਤੋਂ ਤੂੰ ਪਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ,

⁷ਤਦ ਮੈਂ ਆਖਿਆ, ਵੇਖ, ਮੈਂ ਆਇਆ ਹਾਂ,

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਭਈ ਤੇਰੀ ਇੱਛਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਾਂ, (ਜਿਵੇਂ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।)

ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਸਨ। ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਅਦ (2; 45; 95; 110), ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜ਼ਬੂਰ 40:6-8 ਵੱਲ ਦੁਆਇਆ (LXX ਤੋਂ)।¹⁵ ਇਹ ਜ਼ਬੂਰ ਆਦੀ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।¹⁶ “ਮਸੀਹਾ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਵਾਂਗ ਦਾਉਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮਸੀਹਾ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹਨ।”¹⁷ “ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ” ਤੋਂ ਭਾਵ ਮਸੀਹ ਦੀ ਪੂਰਵ ਹੋਂਦ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 5-7. ਮੂਲ ਵਿਚ ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੇਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ (ਆਇਤ 5), ਇਬਰਾਨੀ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ “ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੰਨ ਖੋਦੇ ਹਨ” (ਜਾਂ “ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੰਨ ਖੋਲੇ ਹਨ”); ਪਰ ਇਥੇ ਇਹ ਵਾਕਰਚਨਾ LXX ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੂਲ ਇਜ਼ਹਾਰ ਬੋਲਚਾਲ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਦਾ ਸਹੀ ਅਨੁਵਾਦ “ਇਕ ਦੇਹ ਜਿਹੜੀ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ” ਹੈ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੰਨ ਖੋਦੇ ਹਨ। ਵਾਕਅੰਸ਼ ਇਹ ਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਕ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਨ ਵਿਨਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਮਾਲਿਕ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸੇਵਕ, ਫ਼ਰਮਾਬਰਦਾਰ ਅਤੇ ਮਤਹਿਤ ਹੋਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਰੂਚ 21:6)। LXX ਦੀ ਵਾਕਰਚਨਾ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। “ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਦੇਹ ‘ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ’ ਸੀ ਉਹ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ‘ਜ਼ਿੰਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।”¹⁸

ਲੇਖਕ ਨੇ ਨਾਂਅ ਲਏ ਬਗ਼ੈਰ ਇਸ ਨੂੰ LXX ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲੇਖਕ ਦੇ LXX ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵੇਰਵਾ ਇਹ ਹੈ: “ਜਦ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਬਰਾਨੀ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”¹⁹ ਭਲਾ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ LXX ਨੂੰ ਐਨੀ ਬਰਕਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇ ਸਕੇ, ਐਨਾ ਅੱਗੇ ਚਲੇ ਜਾਈਏ ਕਿ ਇਹ ਵਚਨ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦੇ ਸਕੇ? ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਪਈ ਉੱਥੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਆਇਤ 5 ਵਿਚ ਹੈ।²⁰ ਕਈ ਵਾਰ LXX ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾ ਮੂਲ ਅਨੁਵਾਦ ਲਏ ਅਰਥ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਕਈ ਮੂਲ ਵਾਕਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਨਿੱਕਲਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕ ਦੇਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਜ਼ਿੰਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਪੁਚਾਰਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 6 ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਹੋਮਬਲੀ ਅਰ ਪਾਪ ਬਲੀ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਰਸਨ ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਪ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹਿਆ (ਆਇਤ 5) ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।²¹ ਬਲਕਿ ਉਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਛੁਡਾਏ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ‘ਫੇਰ ਤੋਂ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਵੇਖ’ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪਾਪ ਵਿਚ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਗ-ਏ-ਅਦਨ ਵਿਚ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਸੀ।²²

ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ (ਆਇਤ 7) ਵਾਕਅੰਸ਼ ਮੂਲ ਇਬਰਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਜ਼ਬੂਰ 40: 7 ਹੈ ਜੋ ‘ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਸਿਖਰ- ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਨੌਕ, ਮੇਜ਼ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।’ ਇਹ ਉਸ ਛੜੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਜਾਂ ਮੁੱਠੀ ਦਾ ਵੀ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਲਵੇਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਮੁੱਠੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਅਜਿਹਾ ਰੋਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਇਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਉਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।²³ ‘ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੱਤਰੀ’ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿਆਦਤਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੱਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਖਿਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਥੇ ‘ਪੁਸਤਕ’ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੀ ‘ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੱਤਰੀ’ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਜੋ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ (ਮਰਕੁਸ 14:49)। ਆਇਤ 8 ਵਿਚ ‘ਸ਼ਰ੍ਹਾ’ ਆਇਤ 7 ਦੇ ‘ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੱਤਰੀ’ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ‘ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ’ ਨੂੰ ‘[ਮਾਰਟਿਨ ਲੁਥਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸੀ ਕਿ] ‘ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ’ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਖ਼ਰਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ।’²⁴

ਯੂਹੰਨਾ 10:34 ਵਿਚ ਜ਼ਬੂਰ 82:6 ‘ਸ਼ਰ੍ਹਾ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੱਸ ਕੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ‘ਸ਼ਰ੍ਹਾ’ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:7 ਵਿਚਲਾ ‘ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੱਤਰੀ’ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਚ ਗ੍ਰੰਥ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਚ ਜ਼ਿਲਦਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਮਸੀਹ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 3: 15; 49:10; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 18: 15-18)। ਪਿਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਭਾਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਵੀ ਸੀ।

ਦਾਊਦ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ‘ਮੈਂ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਭਈ ਤੇਰੀ ਇੱਛਿਆ ਨੂੰ ਪੁਰਿਆਂ ਕਰਾਂ,’ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਹੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਬੂਵਤ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਨੂੰ ਪੁਰਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਸਿਰਫ਼ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਊਦ ਨੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 6: 38; 17:4)। ਯਾਦ ਕਰੋ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਵਿਚ ‘ਮਸੀਹ ਦਾ ਆਤਮਾ’ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੀ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ 1 ਪਤਰਸ 1: 10, 11)। ਇੱਛਾਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਢੁਕਵੀਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਾਨਵਰ ਜਿਸ

ਦੀ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਛਾ ਹੈ ਨਾ ਪਸੰਦ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ‘ਉਹ ਨੂੰ ਫੇਰ’ ਲੈ ਲਵੇ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 10: 11, 15, 17, 18)।

ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਸਨ (10: 8-10)

ੴ ਪਰ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਈ ਤੈਂ ਬਲੀਦਾਨਾਂ, ਭੇਟਾਂ, ਹੋਮਬਲੀਆਂ ਅਰ ਪਾਪਬਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰਸੰਨ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਏਹ ਸ਼ਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ੴ ਤਦ ਓਨ ਆਖਿਆ, ਵੇਖ, ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਇੱਛਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਭਈ ਦੂਏ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰੇ। ¹⁰ਅਤੇ ਉਸੇ ਇੱਛਿਆ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹੀ ਦੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਂ।

ਆਇਤਾਂ 8-10. ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ (ਪਹਿਲੇ) ਨੇਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। ਜ਼ਬੂਰ 40: 6-8 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਫੇਰ ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੋਹਰਾਇਆ। ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਇਹ 13: 22 ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਰਮਨ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਮਸੀਹ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬੇਫਲ ਸੀ। ਉਹ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨ ਸਕੇ। ਇਹ ਨਬੂਵਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਈ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਦਾਉਦ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਹ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲੇ ਨੇਮ ਜਾਂ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਆਇਤ 9)। *Anaireō* ('ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ') ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 'ਮਿਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ' (NRSV) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਕਤਲ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ²⁵ 'ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ 'ਹਟਾ' ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।'²⁶

ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਆਖਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਹੁਣੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਜ਼ਬੂਰ 40: 6-8 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਆਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਜੁਲੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਲਾਹੁਣ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਨੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।' 'ਪਹਿਲੇ' ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਮਸੀਹ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ (ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 7: 1-7) ਭਈ ਦੂਏ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਮਰੇ (ਆਇਤ 9)।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਬਲੀਦਾਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ (ਆਇਤ 8; ਵੇਖੋ ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 1-7), ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਪਸਚਾਤਾਪੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਨਬੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਵੇਖੋ ਹੋਸ਼ੇਆ 6: 6; ਯਸਾਯਾਹ 1: 11-14; ਮੀਕਾ 6: 6-8.) ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, 'ਤੇ... ਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰਸੰਨ ਹੋਇਆ' (ਆਇਤ 8)। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉੱਤਮ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਸੀ (ਆਇਤਾਂ 9, 10)। ਮਸੀਹ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਵਿਚ (*ephapax*) ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।²⁷

ਮਸੀਹ ਦੀ ਭੇਂਟ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਕ ਥਾਂ (ਭੂਤਕਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ) ‘ਬਚਾਏ’ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।²⁸ ਮਸੀਹ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਨੇਮ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇ ਮਸੀਹ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ’ ਜਾਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬੰਦਗੀ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਦਾ ਇਹੀ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਤਲਬ ਹੈ।

‘ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ’ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮਨਬਦਲੀ ਵੇਲੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਵੱਧਣ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਪਰਕਿਰਿਆ ਦੋਵੇਂ ਹੈ। 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7: 1 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ‘ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਲੀਨਤਾਈ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਭੇਂ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ’ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।²⁹

ਯਿਸੂ ਵਾਸਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਇਕ ਦੇਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਆਇਤ 5), ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ। ਦੂਜਾ, ਉਹ ਦੇ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਆਇਤ 9ਅ)। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਐਨੀ ਕਾਮਿਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਦੇ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ!³⁰ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਇਸ ਇਕ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕੁਰਾਨੀ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਲੱਗੀ। ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪਾਪ ਮਾਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦਾ ਲਹੂ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ (ਯੂਹੰਨਾ 3: 16)।

ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ (10: 11-18)

ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਖਕ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਗੱਲ ਵਿਚ (ਆਇਤਾਂ 11-14) ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਚ (ਆਇਤਾਂ 15-18) ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਉੱਚਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ।³¹

ਮਸੀਹ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ? ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10: 11-18 ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮਸੀਹ, ਸਾਡਾ ਬੈਠਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਭੂ (10: 11, 12)

¹¹ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਜਾਜਕ ਨਿੱਤ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਬਲੀਦਾਨ ਜਿਹੜੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਲੈ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ¹²ਪਰ ਏਹ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕੋ ਬਲੀਦਾਨ ਸਦਾ ਲਈ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਬਿਰਜਮਾਨ ਹੋਇਆ।

ਆਇਤਾਂ 11, 12. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਆਇਤ 11 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਜਾਜਕ ਨਿੱਤ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਯਾਜਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਬੂ ਜਾਂ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਕਦੇ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਲੋਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਪ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੁਰਾਣੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਯਿਸੂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਜਲਾਲ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੈ। ‘ਬੈਠਿਆ ਹੋਇਆ ਯਾਜਕ ਪੂਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਕਬੂਲੀ ਗਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ।’³² ਮਸੀਹ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ’ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:34-36; ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 110: 1)।

ਪੁਰਾਣੀ ਯਾਜਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬਲੀਦਾਨ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ‘ਸਿਰਫ਼ ਸਿਫ਼ਰਾਂ ਦੀ ਡੇਰੀ ਸੀ।’³³ ‘ਇੱਕੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬਲੀਦਾਨ’ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਰਸਮ ਪੂਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯਾਜਕਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਐਨਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਯਾਜਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਵਾਰੀ ਲਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਰਹਿਸ ਭਰੇ ਕਾਫ਼ਿਰ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਅੱਗੇ ‘ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ’ ਨਿੱਤ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਮਸੀਹੀਅਤ ਵਿਚ ਹੀ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਪਾਪ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਕੋਈ ਯਾਜਕ ਬੈਠ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ (ਆਇਤ 12)। ਸਾਡੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਿਸੂ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਸੀਹ, ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਭੂ (10: 13, 14)

¹³ਅਤੇ ਇਦੋਂ ਅੱਗੇ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਦੇ ਵੈਰੀ ਉਹ ਦੇ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

¹⁴ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਨੇ ਇੱਕੋ ਭੇਟ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸਦਾ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 13. ਅਤੇ ਇਦੋਂ ਅੱਗੇ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਦੇ ਵੈਰੀ ਉਹ ਦੇ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਬੂਰ 110 (ਆਇਤ 1) ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 5 ਅਤੇ 7 ਵਿਚ ਇਸ ਜ਼ਬੂਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਤੇ ਵਾਧੂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15 ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਵੱਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਮਸੀਹ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਆਖਰੀ ਵੈਰੀ ਜੋ ਕਿ ਮੌਤ ਹੈ, ਜੀ ਉੱਠਣ ਵੇਲੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:23-28)। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ।

ਧਰਤੀ ਇਕ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦ ਮਸੀਹ ਸਾਡੇ ਹਰ ਵੈਰੀ ਉੱਤੇ ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਤ ਹੀ ਉਹ ਆਖਰੀ ਵੈਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:26)। ਮਸੀਹ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਆਉਣਾ ‘ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨ’ ਹੋਵੇਗਾ

(ਯੂਹੰਨਾ 6:39, 44)। ਉਸ ਦਿਨ ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਕੁਧਰਮੀ ਸਭ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਯੂਹੰਨਾ 5:28, 29)। ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਖਰੀ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਕਿਆਮਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਮੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 14. ਇੱਕੋ ਭੇਂਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਦੋਹਰਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। *hagiazō* ਤੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ’ ਤੋਂ ਭਾਵ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਬਣਾਉਣਾ’ ਜਾਂ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅੱਡ ਕਰਨਾ’ ਹੈ।³⁴ ਇਹ ਪਰਕਿਰਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਪਹਿਨ ਲਿਆ ਹੈ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26, 27)। ਉਹ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:12; 3:1), ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 4:1-8) ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਲਈ ਜੀ ਉੱਠੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੀਣਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅੱਡ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਦੋਹਰੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ (ਯੂਹੰਨਾ 17:17)। ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ‘ਅੰਤਹਕਰਣ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ’ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।³⁵ ਇਕ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਛੁਡਾਏ ਹੋਏ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵਾਂਗੇ।

‘ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ’ ਜਾਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (*teleioō*; ਵੇਖੋ 2:10; 7:11, 19, 28; 10:1)। ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਚਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 17:17)। ਇਹ ‘ਜਲ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ’ ਨਾਲ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:25, 26; ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:22)। ਸਾਡੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮਸੀਹ, ਸਾਡਾ ਪੂਰਾ ਪਰਾਸਚਿਤ (10:15-18)

¹⁵ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਭੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਖੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਜਦ ਆਖਿਆ ਸੀ, ¹⁶ਏਹ ਉਹ ਨੇਮ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਾਂਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮਗਰੋਂ, ਪ੍ਰਭੂ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਆਂ ਹਿਰਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਵਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਆਂ ਮਨਾਂ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਾਂਗਾ, ¹⁷ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਦਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕਦੇ ਚੇਤੇ ਨਾ ਕਰਾਂਗਾ। ¹⁸ਜੇ ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਫੇਰ ਭੇਟ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ।

ਤੀਜਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਪਰਾਸਚਿਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ (ਆਇਤਾਂ 15-18)। ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਹਵਾਲੇ ਵੱਲ ਮੁੜ ਆਇਆ। ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ ਯਿਰਮਿਯਾਹ 31:31-34 ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਹੀ ਇਕ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਨਵੇਂ ਨੇਮ’ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10:6, 11 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸੀਹੀ ਯੁੱਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਸਾਡੇ

ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸੂਲ ਕਦੇ ਬਦਲਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਯਾਦ ਕਰੋ ਕਿ ਸ਼ਰਾ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆਈ। (ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 3:24; ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਲੀਲੀ ਗੈਰਕੌਮ ਹੀ ਸਨ।)

ਆਇਤਾਂ 15, 16. ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ... ਸਾਨੂੰ ਸਾਖੀ ਜਾਂ ‘ਗਵਾਹੀ’ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (martureō)
8:8 ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਬਲਾਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਲਿਖਤ ਹੀ ‘‘ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਾਹ ਤੋਂ,’’ ਭਾਵ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ‘‘ਪ੍ਰੇਰਣਾ’’ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:16, 17)।

ਇਥੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ 8:8-12 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸੱਚਾਈ ਉਹੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਮੀਲੈਟਿਕਲ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਹਿਯੂਜਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਯਿਰਮਿਯਾਹ 31:33 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ... ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਾਸ ਮਹੱਤਵ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਣਾ (ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੂਡਨ ਲਿਟਰਲਿਜ਼ਮ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਵਾਦ ਬਲਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ...)। ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਖੁੱਦ ਵੀ ... ਉਸ ਸਚਿਆਈ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।³⁶

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਫ਼ਰਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਚਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਹੜਾ ਨਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹੁਣ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਿਵੇਂ ਮੂਲ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ (1) ਨਬੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਅਤੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। (2) ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਾਂ (2 ਪਤਰਸ 1:20, 21)।

ਯਿਰਮਿਯਾਹ ਨੇ ‘‘ਨਵੇਂ ਨੇਮ’’ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ (ਯਿਰਮਿਯਾਹ 31:31-34), ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੇਮ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 17. ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋੜ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ **ਪਾਪਾਂ** ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਮਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਢੇਰ

ਕਦੇ ਚੇਤੇ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧਰਮੀ ਠਹਰਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੀ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਤਾਂ ‘‘ਸਦਾ ਲਈ’’ ਇੱਕੋ ਹੀ ਵਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ (ਆਇਤ 12) ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਨਜ਼ਾਤ ਦੁਆਉਂਦੀ ਹੈ (9:26-28; 10:14)।

ਆਇਤ 18. ਖੁਦਾ ਦਾ ਪਾਪ ਨੂੰ ‘‘ਕਦੇ ਚੇਤੇ ਨਾ’’ ਕਰਨਾ ‘‘ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ’’ ਜਾਂ ‘‘ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ’’ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:38)। ਹੁਣ ਇਹ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਖ਼ਰੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਪ ਲਈ ਫੇਰ ਭੇਂਟ ਅਤੇ ਭੇਂਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੱਤਰੀ ਦਾ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਮੁਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਨਿਹਚਾ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਇਮਾਨ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮਸੀਹ ਦੇ ਮਰਗ ਚੱਲਣ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਤਕ ਉੱਤਮ ਪਹੁੰਚ (10:19-39)

ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਸ ਭਾਗ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘‘ਬੰਦਗੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਈਏ’’ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।¹⁷ ਇਕ ਟੀਕਾਕਾਰ ਨੇ 10:19-12:29 ਤੇ ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ‘‘ਬੰਦਗੀ, ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬੁਲਾਹਟ’’ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।¹⁸ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਸਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤ ਹੁਣ ਤਕਰੀਬਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਚਾਲ ਲਈ ਵਿਹਾਰਕ ਸਲਾਹ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਇਕੱਲੀ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਲਈ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਭਾਗ ਮਸੀਹ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ (9:11-28) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ (10:1-18)।¹⁹

ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਆਇਤ 19 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਤ 25 ਤਕ ਇਕ ਲੰਮਾ ਵਾਕ ਹੈ। ਆਇਤ 19 ਦਾ ਆਰੰਭ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਉਪਰੰਤ’’ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ 4:14; 9:1, 23 ਇਹ ‘‘ਇਕ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ’’ ਹੈ।²⁰ ਆਇਤਾਂ 19 ਅਤੇ 21 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ‘‘ਕਿਉਂ ਜੋ’’ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਆਇਤ 19 ਅਤੇ 21 ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਆਇਤ 20 ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਕਾਰਣ (10:19-25)

¹⁹ਉਪਰੰਤ ਹੇ ਭਰਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਦਿਲੇਰੀ ਹੈ। ²⁰ਅਰਥਾਤ ਓਸ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਜੀਉਂਦੇ ਰਾਹ ਥੀ 4ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਨੇ ਪੜਦੇ ਮਾਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਥਾਣੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖੋਲਿਆ। ²¹ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਇਕ ਮਹਾ ਜਾਜਕ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੈ। ²²ਤਾਂ ਆਓ, ਅਸੀਂ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਅਸ਼ੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤੋਂ ਛਿੜਕਾਉ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਦੇਹੀ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਲਾਈ ਗਈ ਨੇੜੇ

ਜਾਈਏ।²³ ਅਸੀਂ ਆਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਤਕੜਾਈ ਨਾਲ ਫੜੀ ਰਖੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹ ਨੇ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ।²⁴ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਰ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮਾਂ ਲਈ ਉਭਾਰਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਏ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀਏ।²⁵ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡੀਏ ਜਿਵੇਂ ਕਈਆਂ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਇਹ ਉੱਨਾ ਹੀ ਵਧੀਕ ਹੋਵੇ ਜਿੰਨਾ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ ਭਈ ਉਹ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 19. ਪਹਿਲਾ ‘ਉਪਰੰਤ’ ਹੈ ਉਪਰੰਤ ... ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ... ਦਿਲੇਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਾਸਚਿਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋ ਭਰਾਵੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਮਸੀਹ ਵੱਲੋਂ ਜੁਟਾਏ ਗਏ ਵੱਡੇ ਫ਼ਾਇਦਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਜਾਂ ਸੰਗਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ‘ਸਾਂਝੀ’ ਜਾਂ ‘ਨਾਲ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ’ ਸਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3:9; ਵੇਖੋ KJV)। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ‘ਭਰਾਵਾਂ,’ ‘ਸੁਰਗੀ ਸੱਚੇ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ’ ਲਈ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ (3:1)।⁴¹ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ।

‘ਦਿਲੇਰੀ’ ਨਾਲ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ 4:16 ਵਿਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਿਲੇਰੀ ਉਸ ‘ਉੱਤਮ ਆਸ’ ਕਰਕੇ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ (7:19)। ਸਾਡੀ ਦਿਲੇਰੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਸੀਂ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੇ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਦਿਲੇਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸੱਚਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਮਸੀਹ ਆਪੇ ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਯਾਜਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਕ ਜੀਉਂਦਾ ਹੈ (7:25)।

ਪਰਾਸਚਿਤ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਇਕ ਘਰ’ ਪਾਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹਾਂ ‘ਜੋ ਬਿਨਾ ਹੱਥ ਲਾਏ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ’ ਬਣਿਆ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:1)।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।⁴²

ਆਇਤਾਂ 19 ਤੋਂ 21 ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੀਖਿਆ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਵਚਨ ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ ਮਹਾਯਾਜਕ ਦੀ ਦਿਲੇਰੀ, ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ

ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਯਾਜਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:3 ਇਸ ਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ‘‘ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ’’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਰੂਹਾਨੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਦੁਆ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਚੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਆਇਤ 20. ਇੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ‘‘ਕਿਉਂ ਜੋ’’ ਦਾ ਅਰਥ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਰਾਹ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਜੀਉਂਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ‘‘ਰਾਹ’’ ਉਹੀ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 14:6)। ‘‘ਨਵਾਂ’’ (*prosphatos*) ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਗੂਰਾਂ, ਤਾਜ਼ਾ ਜੈਤੂਨਾਂ, ਤਾਜ਼ਾ ਮੱਛੀ, ਤਾਜ਼ਾ ਪਾਣੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।⁴³ ਰਾਹ ‘‘ਨਵਾਂ’’ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮਸੀਹ ਦੇ ਆਣ ਕੇ ਪਿਤਾ ਤਕ ਜਾਣ ਦਾ ‘‘ਰਾਹ’’ ਖੋਲਣ ਤਕ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੁਰਗ ਦਾ ਰਾਹ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਭਾਵ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਪੜਦੇ ਨੂੰ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 27:51)। ਇਹ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਹ ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਾਰਣ ‘‘ਜੀਉਂਦੇ ਰਾਹ’’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਨਵਾਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਕੋਈ ਮੁਰਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਖੂਬੀ ਜੋ ਇਸ ਵਿਚ ਵੜਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ (ਆਇਤ 19)। ਇਹ ‘‘ਨਵਾਂ’’ ਅਤੇ ‘‘ਜੀਉਂਦਾ’’ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮਸੀਹ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 7:25)।

ਜਿਵੇਂ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਵੜਨਾ ਸਿਰਫ ‘‘ਪੜਦੇ’’ ਬਾਣੀ ਤਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੂਹਾਨੀ ‘‘ਪੜਦੇ’’ ਭਾਵ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਵਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਪਕ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਵੜਨਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਿਤਾ ਤਕ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਯੂਜਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਵੇਲੇ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਪਰਾਸਚਿਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਸੀ, ਡਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਪੜਦਾ ਉੱਪਰੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਪਾਟ ਗਿਆ [ਮਰਕੁਸ 15:38]। ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖੀਰ ਖੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ।⁴⁴

ਆਇਤ 21. ਅਗਲੇ ‘‘ਉਪਰੰਤ’’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਇਕ ਮਹਾਯਾਜਕ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਮੁਹਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਖ਼ਾਸ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ; ਅੱਗੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਹਾਯਾਜਕ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਰਕਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ‘‘ਮਹਾਯਾਜਕ’’ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਘਰ ਉੱਤੇ ਹੈ ਮਸੀਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਸਿਰ ਹੈ (ਆਇਤ 1; ਅਫਸੀਆਂ 1:22, 23; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:15; ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 3:6; 8:1)। ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਘਰ’’ ਮਸੀਹੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ 3:6)। ‘‘ਮਹਾ’’ ਹਾਰੂਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਯਾਜਕਾਈ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਯਕੀਨਨ ਹੀ 70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਆਖਰੀ ਮਹਾਯਾਜਕਾਂ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਘਾਟ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 22. ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੇੜੇ ਜਾਈਏ। ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਪੜਦਾ ਡਿੱਗ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ‘‘ਨੇੜੇ ਜਾਣ’’ ਦੇ

ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।⁴⁵ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਲਈ ਤੌਬਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਬਣ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ 'ਨੇੜੇ ਆਉਣ' ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ।⁴⁶ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਵਾਅਦੇ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸੀਨੈ ਪਹਾੜ ਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਕੁਚ 19:10), ਉਵੇਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਮਨ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 1:22, 23)।

ਲੇਖਕ ਦੇ ਤਾਂ ਆਓ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਰਹਿਮਦਿਲੀ ਨਾਲ ਦਯਾ ਵਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹਲੀਮੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਆਓ ਅਸੀਂ ਮਿਲ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ।⁴⁷ ਆਇਤਾਂ 22 ਅਤੇ 24 ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਿਲੇਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਅਤੇ 'ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ' (4:16) ਦੇ ਅੱਗੇ ਉਵੇਂ ਹੀ 'ਨੇੜੇ' ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦਾ ਯਾਜਕ ਹੈਕਲ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਤ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੂਰਣ ਅਤੇ ਅਸਲ ਢੰਗ ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯਾਜਕ ਹਾਂ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ 'ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ' ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਇਸ ਦੇ ਅਸੀਂ ਰੂਹਾਨੀ ਸਮਰਪਣ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਵਾਕ ਅੰਸ਼ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾ ਕਪਟ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 4:24)। ਸਾਨੂੰ ਦਿਲ ਉੱਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਉ ਲੈਣਾ ਵੀ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਪਾਪ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਸਾਨੂੰ ਦੇਸੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਪਰ ਦੇਸ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਦੂਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ 'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਜਾਣੀਜਾਣ ਹੈ' (1 ਯੂਹੰਨਾ 3:20)। ਉਹ ਪਾਪ ਦੇ ਹਰ ਕਾਰਣ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਹਰ ਕਾਰਣ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੂਰਣ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਅਨੋਖੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਵਿਖਾਉਣ ਕਰਕੇ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (7:25)।

ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲਈ 'ਸੱਚੇ ਦਿਲ' ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੀ ਦੇਰੀ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਲ੍ਹਾਏ ਹੋਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਤਕ ਨਹੀਂ ਅੱਪੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ' ਨਾਲ 'ਮਸੀਹ ਦੀ ਯਾਜਕਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਅਤੇ ਅਡੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ' ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।⁴⁸ ਇਬਰਾਨੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲਈ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲਹੂ ਵਿਚ 'ਨੁਲ੍ਹਾਇਆ' ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 1:5, 6; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:16)।

ਆਇਤ 22 ਵਿਚ 'ਪਾਣੀ' ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।⁴⁹ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਪਤਿਸਮਾ ਜਾਂ ਡੁਬਕੀ, ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:38; 22:16)। ਇਕ ਟੀਕਾਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਕਿਸੇ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੁੱਢਲੀ ਰਸਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਾ ਸੀ।'⁵⁰ ਲਹੂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਲਹੂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ

ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ (1 ਯੂਹੰਨਾ 5:7, 8)।

ਪਰਾਸਚਿਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯਾਜਕ ਲਈ ‘‘ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਣਾ’’ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 16:4)। ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਅਸ਼ਨਾਨ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮੈਲ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਨਹਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਬਚਾਓ ਜਾਣ ਲਈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 3:21)। ਬਪਤਿਸਮੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸ਼ਨਾਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:16; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:26; ਤੀਤੁਸ 3:5)।⁵¹ ‘‘ਛਿੜਕਾਓ’’ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿਧਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ‘‘ਤੌਬਾ ਅਤੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਵਾਲੀ ਮਨਬਦਲੀ ਦੀ ਪਰਕਿਰਿਆ ਲਈ’’ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।⁵² ਇਹ ਆਇਤ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘‘[ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ] ਬੰਦਗੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪਰਾਸਚਿਤ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਪ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸੋਝੀ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਬਪਤਿਸਮੇ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।’’⁵³ ‘‘ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ’’ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਬਪਤਿਸਮੇ ਵੇਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਹੂਦੀ ਰਸਮੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਹੀ ਬਪਤਿਸਮਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਡੁਬਕੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਗੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਯਹੂਦੀ ਅਸ਼ਨਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲੇਵੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਂਗ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7)।⁵⁴

ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਲਹੂ ਛਿੜਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਕੇਤਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚਲੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਹੈ। (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:13, 14; 11:28)। ਪੂਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ (ਮਨ) ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਯੂਹੰਨਾ 3:5)। 1 ਪਤਰਸ 1:2 ‘‘ਛਿੜਕਾਓ’’ ਨੂੰ 1 ਆਇਤ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ, ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ।

ਮਸੀਹ ਦਾ ਨੇਮ ‘‘ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਜੀਉਂਦਾ ਰਾਹ’’ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਵੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਮਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਖਲੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡਾ ਤੋਹਫਾ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 23. ਡਾਕਟਰਿਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਲੇਖਕ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਜੀਉਂਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿ ਕੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:23-25 ਵਿਚ ਦੋ ਹੋਰ ‘‘ਆਓ’’ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਆਇਤ 22 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਇਤ 25 ਨੂੰ ‘‘ਆਓ’’ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 23 ਦਾ ਆਰੰਭ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ‘‘ਆਓ’’ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਹੁਣ ਜਦ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਆਓ ਨਿਹਚਾ ਕਰੀਏ।’’

ਲੇਖਕ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਦੁਆਈ ਕਿ ਫੜੀ ਰੱਖੀਏ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। 3:6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਫੜੀ ਰੱਖਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਜਾਂ ਖੁਦਾ

ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। 3: 14 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਖੀਰ ਤਕ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਤਕ ਤਕਰ ਰੋਮੀਆਂ 6: 1-5 ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਵਿਚ ਨਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਦਲੇਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਰਕਤ ਤਦੇ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

‘ਫੜੀ ਰੱਖੀਏ’ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮਸੀਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੈਲਵਿਨਵਾਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਚਮੁਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਰਪਾ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਫੜੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *homologia* ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ, ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਚੱਲਣ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ‘ਪੱਕਾ ਇਕਰਾਰ’ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੌਂਤਿਉਸ ਪਿਲਾਤੁਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਬੂਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6: 12, 13)। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਆਸ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਉਹ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਾਂਗ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਨ ਲਈ ਹੌਂਸਲਾਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਕੁਝ ਕੁ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ (ਵੇਖੋ 3: 12, 13) ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਆਸ ਦੇ ‘ਇਕਰਾਰ’ ਦੀ ਗੱਲ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ‘ਆਸ’ ਜਿਹੜੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਮਸੀਹੀ ਧਰਮ ਹੀ ਸਮਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਖੁਦਾ ਦਾ ਸਾਡਾ ਗਿਆਨ ਆਸ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਖੁਦਾ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਖਰਾ ਉੱਤਰਣ ਵਿਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ।

ਆਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤੱਤ ਹੈ (11:1)। ਬਿਨਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ‘ਆਪਣਿਆਂ ਤਾਲਿਬਾਂ ਦਾ ਫਲਦਾਤਾ ਹੈ’ (11:6) ਅਸਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਸੀਹ ਸਾਡੀ ਆਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਹੈ (6: 19, 20)। ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਪੱਕੀ ਆਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਅਸੀਂ ਮਾਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ (3:6; NKJV)। ਆਸ ਸਾਡੀ ਜਾਨ ਦਾ ‘ਲੰਗਰ’ ਹੈ (6: 11, 12, 18-20)।

ਅਸੀਂ ‘ਫੜੀ ਰੱਖ’ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸਨੇ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਆਪਣਾ ਵਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਮਾਫ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦੀ। ਬਿਨਾ ਡੋਲੇ ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਦੀ ਪੱਕੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਬੰਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 24. ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ‘ਆਉ’ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਰ ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਲਈ ਉਭਾਰਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਏ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀਏ। NEB ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ‘ਸਾਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਲਿਆਈ ਵਿਚ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ।’

ਉਭਾਰਨ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘‘ਦੌਰਾ ਪੈਣ’’ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ‘‘ਭੜਕਾਉਣਾ’’ (KJV)⁵⁵ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਅੱਜ ਨਾ ਪੱਖੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਇਹ ਬੇਹਤਰੀਨ ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। *paroxusmos* ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਹੋਰ ਪਿਆਰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨੇਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਚਿੜਕਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ ਅਰਥ’’ ਦੀ ਥਾਂ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭੜਕਾਉਣਾ ਹੈ।⁵⁶

ਮਸੀਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਨਤੀਜਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 15:39 *paroxusmos* ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਐਨਾ ਵਿਗਾੜ ਹੋਇਆ’’ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਲਾ ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਝਗੜੇ’’ ਦੀ ਨੋਬਤ ਆ ਜਾਵੇ (KJV)? ਜੇ ਸਮਝਾਉਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਭਲੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 13:5 ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ‘‘ਚਿੜਕਾ ਨਹੀਂ’’ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 24 ਵਿਚ ‘‘ਪ੍ਰੇਮ’’ ਜੋ ‘‘ਮਸੀਹ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ’’ ਹੈ ਤਾਂ ਆਇਤ 25 ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬੰਦਗੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਸੀਹੀ ਬੰਦਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਵੱਧ ਸਕੀਏ।

ਆਇਤ 25. ਅਗਲੇ ‘‘ਆਓ’’ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: ‘‘ਅਤੇ’’ ਆਪਸ ਵਿੱਚੀਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡੀਏ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਵਧਾਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਭਾਵ ‘‘ਇੱਕੋ ਹੋ ਕੇ’’ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ‘‘ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ’’ ਲਈ ਸ਼ਬਦ *episunagōgē* ਤੋਂ ਭਾਵ ‘‘ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ’’ ਹੈ। ਯਾਕੂਬ 2:2 ਨਾਲ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਸਮਾਜ’’ (*sunagōgē*) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਲਈ ਥਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।⁵⁷ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਸਭਾ’’ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਮਿਲਣ ਦੀ ਥਾਂ’’ ਹੋ ਗਿਆ।⁵⁸ ਪਰ ਯਹੂਸਲਮ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਿਨਾਗੋਗ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਮੰਦਰ ਦੇ ਸਨ, ਬਦਲ ਗਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ‘‘ਗਿਰਜਾ’’ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਉਭਾਰਨ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਰੋਜ਼ ਹੋਵੇ (3:12, 13)। ਆਇਤ 25 ‘‘ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲਈ ਉਭਾਰਨ’’ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ‘‘ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ’’ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੱਢਲੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਬਿਨਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਰੂਹਾਨੀ ਤਰੱਕੀ, ਤਸੱਲੀ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਕਸਦ ਹਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 14:26-33)। ਲੇਖਕ ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਲਦੇ ਨਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਇਕੱਲਾ ‘‘ਵਿਅਕਤੀ’’ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਇਤ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਿਨ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਸੰਗਤੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਲਕਿ ਇਹ ਤਾੜਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਖ਼ਾਸ ਬੰਦਗੀਆਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕੌਣ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਕਲੀਸੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਛੱਡਣਾ’’ (egkatalaipō) ਬੇਦੀਨੀ ਦੀ ਪੱਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬੇਦੀਨੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ‘‘ਛੱਡੀਏ’’ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਭਾਵ ‘‘ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਣਾ’’ ਜਾਂ ‘‘ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ’’ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਕਲ ਵਿਚਲੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਯਹੂਦੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਦਬਾਅ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਉਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹੇ ਸਨ (ਆਇਤਾਂ 32-36)।

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਉਹ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਵੇਖਣਾ ਸੀ, ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ‘‘ਉਹ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ’’ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦਾ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੇਹਤ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਬੰਦਾ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵੇਲੇ ਪੱਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕਾਸ਼ਫ਼ੇ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਇਲਹਾਮ ਨਾਲ ‘‘ਵੇਖ’’ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਮੱਤੀ 24, ਮਰਕੁਸ 13, ਅਤੇ ਲੂਕਾ 21 ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਯਹੂਦੀਵਾਦੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ‘‘ਉਸ ਦਿਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ’’ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ‘‘ਦਿਨ’’ 70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੈਕਲ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਾਈਟਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰੋਮੀ ਫੌਜ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਢਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿੱਤੇ, ਨਾ ਕਿ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਵਿਚ। ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਮੱਤੀ 24:36)। ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਯਿਸੂ ਸ਼ਹਿਰ ਉੱਤੇ ਰੋਇਆ ਸੀ (ਲੂਕਾ 19:41, 42)। (ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ‘‘ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਲਈ: ‘ਨਿਸ਼ਾਨ’ ਅਤੇ ‘ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਦਿਨ’ ’ ਵੇਖੋ 40-41.)

ਮੋਅਜ਼ਜ਼ ਸਟੁਅਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਧੀਆ ਸਮੀਖਿਆ ਦੱਸੀ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤਾਂ 23 ਤੋਂ 25 ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਕੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ: ‘‘ ‘ਹੇ ਭਰਾਵੇ, ਬੇਦੀਨੀ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਕਰੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਯਹੂਦੀਵਾਦ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ; ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਜਦ ਯਹੂਦੀ ਹੈਕਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ। ’ ’⁵⁹

ਚਿਤਾਵਨੀ: ਪਾਪ ਜਿਹੜਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਦਾ ਹੈ (10:26-31)

²⁶ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰੀ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਵੇਰ ਕੋਈ ਬਲੀਦਾਨ ਨਹੀਂ। ²⁷ਪਰ ਨਿਆਉਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਉਡੀਕ ਅਤੇ ਅੱਗ ਦੀ ਸੜਨ ਬਾਕੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਭਸਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ²⁸ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾ ਦੀ ਟਾਲਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਓਹ ਦੇ ਯਾ ਤਿਹੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਬਿਨਾ ਤਰਸ ਕੀਤਿਆਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ²⁹ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿੰਨੀਕੁ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰੜੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਜੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਹ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਤਾੜਿਆ ਅਤੇ ਨੇਮ ਦਾ ਲਹੂ ਜਿਹ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਅਪਜਸ ਕੀਤਾ। ³⁰ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਹ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਭਈ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਮੈਂ ਹੀ ਵੱਟਾ ਲਾਹਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇਗਾ। ³¹ਜਿਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪੈਣਾ ਭਿਆਨਕ ਗੱਲ ਹੈ!

ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਵਿਅਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਇਹ ਧਰਮ ਸਾਸਤਰੀ ਵਿਚਾਰ 10:26-31 ਵਰਗੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਇਕ ਵਾਰ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬਚਾਏ ਗਏ।’ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਵਚਨ ਨਾਲ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਮੁੜ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 6:4-6 ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਚਮੁਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਨਜ਼ਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੇਦੀਨੀ ਦੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਪਾਪ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ।

ਆਇਤ 26. ਇਸ ਅਇਤ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਪਾਪ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਾਪ ਹੈ। ਇਹ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂ ਜੋ (gar) (NASB) ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛਲੇ ਪਹਿਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਭੈਭੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਚਿਤਾਵਨੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਸੀਹੀ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮਸੀਹੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਿਹਚਾ ਤੋਂ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ (ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ 6:4-6 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ)।

ਬੇਦੀਨੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨਾ ਬੇਦੀਨੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹੀ ਹੈ। ‘ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਛੱਡਣ’ ਤੋਂ ਲੇਖਕ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਠੁਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵੱਲ ਵੱਧ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਤਾਂ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੁਜਦਲੀ ਜਾਂ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਭੰਡਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਬੁਜਦਲੀ ਦੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਹੋ

ਸਕੇ ਸਖਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਤਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 21:8)।

ਅਸੀਂ ਆਪ ਕੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੂਰੀ ਬੇਦੀਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੱਲੇ ਜਿਹੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਉਹਦੇ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਉਪਕਾਰ ਸੀ। ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਕ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਇਤ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਢੀਠਪੁਣੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। “ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਆਇਤ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਅਤੇ ਬੇਦੀਨੀ ਲਈ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ।”⁶⁰

ਆਇਤ 26 ਵਿਚਲੇ ਗਿਆਨ (*epignōsis*) ਤੋਂ ਭਾਵ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਿਆਨ (*gnōsis*) ‘ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਨਾ’ ਹੈ। ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਆਮ *gnōsis* ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਤ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।⁶¹ ਉਹ ਨਵਾਂ ਚੇਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਆਇਤ ਸਚਿਆਈ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਇਤ “ਪਾਪ ਦੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਉਘਾੜਦੀ ਹੈ,” ਕਿਉਂ ਜੋ “‘ਸਤ’ ਦੀ ਸਿਆਣਪਭਰੀ ਸਮਝ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।”⁶²

ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਭਾਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਸਚਜਮੁਚ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਸਨ। 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਲੋਕ ‘ਸਦਾ ਸਿੱਖਦੇ ਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸੱਚ ਦੇ ਗਿਆਨ [*epignōsis*] ਨੂੰ ਕਦੇ ਅੱਪੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।’ ਰੋਮੀਆਂ 10:2 ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਲਈ ਅਣਖ’ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ‘ਗਿਆਨ’ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:26 ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ‘ਪੱਕਾ ਸਮਰਪਣ’ ਸੀ।⁶³ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਡਿਗ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹਨੇ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਫੇਰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਪਾਪ ਕਮਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਰਖਤਾ ਵਿਚ ਮੁੜ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪਤਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵਿਚ ਚੌਕਸੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਗ਼ਾਵਤ ਜਾਂ ਢੀਠਪੁਣੇ ਦੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਉਘਾੜਨਾ ਸੀ।⁶⁴ ਅਜਿਹਾ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 1 ਯੂਹੰਨਾ 2:19 ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ‘ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲ ਗਏ ਪਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।’ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਦੇ ਬਦਲੇ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ। ਹੋਰ ਲੋਕ ਬਦਲ ਤਾਂ ਗਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਾਪ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਮਊਨ ਜਾਦੂਗਰ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:13, 18-24)। ਇਕ ਪਾਪ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸੇ ਇਕ ਪਾਪ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:22 ‘ਆਪਣੀ ਇਸ ਬੁਰਿਆਈ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:26 ਢੀਠਪੁਣੇ ਦੇ ਪਾਪ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (3:12)। ਹੋਰ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। TEV ਵਿਚ ‘ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ’ ਹੈ ਅਤੇ NIV ਵਿਚ ‘ਜੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ’ ਹੈ।⁶⁵

ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੈ? ਤਾਂ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਿੱਖਤ ਫੇਰ ਕੋਈ ਬਲੀਦਾਨ ਨਹੀਂ। ਜਦ ਕੋਈ ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਫ਼ੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਕਿਤੇ ਮਸੀਹ

‘ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਮਰਿਆ’, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਇਕ ਰਾਹ ਨੂੰ ਜਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਜ਼ਾਤ ਦਾ ਰਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਾਅ ਅੱਗੇ ਬੇਦੀਨੀ ਦਾ ਪਾਪ ਮੁੱਢਲੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਮੱਰਾ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਸੀ।

ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੇ ਪਾਪ ਤੋਂ ‘ਬਚ ਗਏ’, ਫੇਰ ਉਸ ਪਾਪ ਵਿਚ ਮੁੜ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਲਾ ਹਾਲ ਪਹਿਲੇ ਨਾਲੋਂ ਬੁਰਾ’ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ (2 ਪਤਰਸ 2:20-22)। ਕੈਲਵਿਨਵਾਦੀ ਲੋਕ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪਤਰਸ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ‘ਪਿੱਛਲੇ ਹਾਲ’ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਪ ਤੋਂ ਕਦੇ ਬਚਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਲਾ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਬੇਦੀਨ ਹੋਣਾ ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ? ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਂ। ਰੋਮੀਆਂ 11:22 ਪੜ੍ਹੋ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਫਰਕ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਾਤੀਆਂ 5:4 ਵੀ ਪੜ੍ਹੋ।

ਜਦ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਐਨੀ ਸੰਜੀਦਾ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾ ਕਰਕੇ ਮਾਫ਼ੀ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:22)। ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਜਾਣ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਉਸ ਤੋਂ ਐਨਾ ਦੂਰ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ? ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਉਸ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਬੰਧ ਕਦੇ ਨਾ ਤੋੜਦਾ।

ਆਇਤਾਂ 27, 28. ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਉਸ ਪਾਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਬੇਦੀਨੀ ਕਰਕੇ **ਨਿਆਉਂ ਦੀ ਭਿਆਣਕ ਉਡੀਕ** ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ‘ਭਿਆਨਕ’ (*phoberos*) ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ (ਆਇਤਾਂ 27, 31; 12:21)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੈ। KJV ਇਸ ‘ਭਿਆਨਕ ਉਡੀਕ ਨੂੰ’ ‘ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਦੀ ਖੌਫ਼ਨਾਕ ਉਮੀਦ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਇਤ 26 ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨਿਆਂ ਤਾਂ ਪੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਰਕ ਵਿਚ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਵਿਚ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਪਾਪ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਅੱਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ (2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:8; ਮੱਤੀ 25:30, 41)। ਇਹ ਕੋਰਹ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਅਤੇ ਉਸ ਅੱਗ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਣੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ (ਗਿਣਤੀ 16:1-35)। ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਉੱਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 12:29)।

ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ **ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ** ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਸਖ਼ਤ ਹੈ (2:2ਅ), ਪਰ ਇਹ ਨਾ ਸੋਚੀਏ ਕਿ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਨਾਲ, ਪਾਪ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਆਇਤ 28 ਵਿਚ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 17:2-7 ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਪ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤਦੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਮੁਜ਼ਰਮ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਰਹਿ ਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ

ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਕਰਾਂਗੇ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5: 19)। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਜਦ ਕੋਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਰਮ ਠਹਿਰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਤਰਸ ਕੀਤੀਆਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਆਇਤ 28)।

ਆਇਤ 29. ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਐਨੀ ਬੁਰੀ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਜ਼ਰਮ ਲਈ ਉਹਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਬਦਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2:2)। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬੁਰੀ ਹੈ! ਜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਤਾਂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮੌਤ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਬਰਕਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਵੀ ਵੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਚਿਤਾਵਨੀ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ “ਹੋਰ ਵੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਜ਼ਾ” (ਲੂਕਾ 12:47, 48) ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਤਿਹਰੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

1. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿੰਨੀਕੁ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰੜੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਜੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਹ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਤਾੜਿਆ ...? (ਆਇਤ 29ਉ), ਜੇ ਇਹ “ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹਨ” (6:6)। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ “ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਤਾੜਿਆ” ਹੈ, ਮੌਤੀ 7:6 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਮੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਤਾੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ (ਖੁਸ਼ਬਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਾਲਾ ਹਵਾਲਾ)। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਲਤਾੜਨਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲਤਾੜਨ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ।⁶⁶ ਅਜਿਹੇ ਪਾਪੀ ਨੇ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?” ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਪਾਪ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਮਸੀਹੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਪਮਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਿੰਜੋੜਨਾ ਚਾਹਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਸਖ਼ਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਹ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਠੱਠਾ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਵੀ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਰਪਾ ਨੂੰ ਨਾਮੰਜੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ “ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵੈਰ ਭਾਵ” ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ।⁶⁷ ਇਹ ਗੱਲ “ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ” ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। “ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਪਹਿਨਣਾ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:27) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ, ਦਫ਼ਨਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਵਿਚ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6:3-5; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:12)।”⁶⁸

“ਇਕ ਵਾਰ ਬਚਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬਚਾਏ ਗਏ” ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ “ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ” ਤੋਂ ਦਿੱਕਤ ਹੈ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਕਿ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਸਮਝਾਉਣਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਰਾਮਦਾਇਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ।

2. ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਨੇਮ ਦਾ ਲਹੂ ਜਿਹ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਿਆ (ਆਇਤ 29ਅ)। ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਲਹੂ ਨੂੰ “ਅਪਵਿੱਤਰ,”

‘ਆਮ,’ ਜਾਂ ‘ਅਸੁੱਧ’ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।⁶⁹ ਜਿਸ ਲਹੂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਪਸਚਾਤਾਪੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਦੁਆਈ ਹੈ, ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਨੂੰ ਐਨਾ ਘੱਟੀਆ ਮੰਨਣਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬੱਦਤਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ’ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਿਲਿਪ ਐਡਰੰਪ ਹਯੂਜਸ ਨੇ ‘ਨੇਮ ਦੇ ਲਹੂ’ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਭੋਜ ਲਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ:

ਭੋਜ ਦਾ ਪਿਆਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦਾ ਲਹੂ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:25)। ਹਫ਼ਤਾ-ਦਰ-ਹਫ਼ਤਾ ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਭੋਜ ਅਤੇ ਲਹੂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਭੋਜ ਨੂੰ ਧੋਣ ਲਈ ਮਸੀਹ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।⁷⁰

ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਐਨੀ ਵਾਰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਲਹੂ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਾਮਿਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਇਵੇਂ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ।

3. ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਅਪਜਸ ਕੀਤਾ [enubrizo] (ਜਾਂ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ‘ਨਾਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ’)⁷¹ (ਆਇਤ 29ਅ)। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਰਪਾ ਵੰਡਦਾ ਹੈ। ‘ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਆਤਮਾ’ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:26) ਅਤੇ ਪਾਪ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਜਵਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 16:8)। ਇਹ ਯਕੀਨ ਆਤਮਾ ਦੁਆਰਾ ਪਤਰਸ ਦੇ ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:36-38, ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ)। ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਮਹਾਸਭਾ ਉਹ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਉੱਤੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 7:51)।

ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮਸੀਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਫਿਰ ਕੇ ਯਹੂਦੀਵਾਦ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਪਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ... ਅਤੇ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਨਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ’ (ESV)। ਇਹ ਖੁਦਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਪ ਹੈ।⁷² ਬੇਦੀਨ ਵਾਂਗ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਸਚਿਆਈ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫਿਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਤਮਾ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਭਾਵ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦੀ ਸਚਿਆਈ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਣ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਹੱਦ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦਾ, ਜਦ ‘ਅੱਗ ਦੀ ਸੜਨ’ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਵੇਗੀ (10:27)। ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ‘[ਪਵਿੱਤਰ] ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਫ਼ਰ ਬਕਿਆ ਹੈ’ (ਮੱਤੀ 12:31, 32; ਮਰਕੁਸ 3:28, 29; ਲੂਕਾ 12:10) ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਨਜ਼ਾਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਆਸ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।⁷³

ਆਇਤਾਂ 30, 31. ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਬੇਦੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਾਪ ਭੈਭੀਤ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਵੀ ਕੰਬਣੀ ਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ 10 ਦੇ ਇਸ ਆਖ਼ਰੀ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਟੀ ਦੇ ਕੰਡੇ ਤੋਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰੁਹਾਨੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਇਤ 30 ਅਸੀਂ ਉਹ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪੱਕੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਵੇਗਾ ‘‘ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਮੈਂ ਹੀ ਵੱਟਾ ਲਾਹਵਾਂਗਾ।’’ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਮੀਆਂ 12: 19 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਇਤ 30 ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹਵਾਲੇ ਇਬਰਾਨੀ ਬਾਈਬਲ ਜਾਂ LXX ਦੀਆਂ ਵਰਤਮਾਨ ਨਕਲਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਚਾਈ ਉਹੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਬਿਲਕੁਲ ਪੌਲਸ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਹੁਣ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਆਇਤ ਤੇ ਕਿਸੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਮੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅਨੁਵਾਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।⁷⁴ ਇੱਕੋ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਿਹੜੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੌਲਸ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ। ਪਹਿਲਾ ਹਵਾਲਾ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 32:35-41 ਤੋਂ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਸੰਸਕਰਣ ਜ਼ਬੂਰ 135: 14 ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਕ ਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਚਨ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਬਣਿਆ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ‘‘ਬਦਲਾ’’ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਜੁਰਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕਿਸੇ ਮੁਜ਼ਰਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਨ ਤੇ ਜਜ਼ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਉਹ ਦੀ ਜਾਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ? ਨਿਆਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਖ਼ੁਦਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਉਹਦੇ ਵੱਲੋਂ ਠਹਿਰਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਉੱਤੇ ਐਨਾ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਧਰਮੀ ਆਦਮੀ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ, ‘‘ਕਿਉਂ ਜੋ’’ ਜਿਵੇਂ ਦਾਉਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ‘‘ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਿਰਪਾ ਹੈ’’ (2 ਸਮੂਏਲ 24: 14)। ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮਕਰਮ ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਲਈ ਕੱਢੇ ਜਾਣਾ ਸੀ (2 ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ 1:9)। ਇਹ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਾਲਤ (ਮੱਤੀ 25:46; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 14: 11; 20: 10)।

ਆਇਤ 31 ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸ਼ਬਦ **ਭਿਆਨਕ** ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਇਤ 27 ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਮੂਰਖ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤਰਸਯੋਗ ਆਦਮੀ ਉਹ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਮਸੀਹ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। **ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ** ਦੇ ‘‘ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ’’ ਸਚਮੁਚ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਹੈ।⁷⁵ ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਲਈ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਦੇ ‘‘ਹੱਥ’’ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਦਯਾ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਮਗਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਸਚਮੁਚ ਤੌਬਾ ਕਰਕੇ ਵਾੜੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਹਿਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਿਸ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਦਯਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨਤੀਜੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਬੇਦੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਨਿਰਾਦਰ ਭਰਿਆ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ

ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਕਹਿਰ ਅਤੇ ਬਦਲਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਲਾਹ (10: 32-39)

³²ਪਰ ਪਹਿਲਿਆਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਉਜਿਆਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੁਸਾਂ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਘੋਲਮਘੋਲੇ ਨੂੰ ਸਹਿ ਲਿਆ। ³³ਕਦੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਿੰਦਿਆ ਅਤੇ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣੇ, ਅਤੇ ਕਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ³⁴ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਦਰਦੀ ਹੋਏ। ਨਾਲੇ ਆਪਣੇ ਧਨ ਦੇ ਲੁੱਟ ਜਾਣ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਿਹ ਜਾਣ ਦੇ ਭਈ ਸਾਡਾ ਇਕ ਧਨ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ। ³⁵ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਆਪਣੀ ਦਿਲੇਰੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਗੁਆ ਨਾ ਬੈਠਣਾ ਕਿ ਉਹ ਦਾ ਵੱਡਾ ਫਲ ਹੈ। ³⁶ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧੀਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰ ਕੇ ਵਾਇਦੇ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਕਰੋ। ³⁷ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਚਿਰ ਹੈ। ਜੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਆਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਚਿਰ ਨਾ ਲਾਵੇਗਾ। ³⁸ਪਰ ਮੇਰਾ ਧਰਮੀ ਬੰਦਾ ਨਿਹਚਾ ਤੋਂ ਜੀਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਪਿਛਾਹਾਂ ਹਟ ਜਾਵੇ, ਮੇਰਾ ਜੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ³⁹ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਾਹਾਂ ਹਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਨ ਬਚਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਤ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 6: 7, 9, ਵਾਂਗ ਉਸ ਨੇ 10: 32-39 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਆਸ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪਾਠਕ ਅਜੇ ਬੇਦੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਦਲੇਰ ਕੀਤਾ।

ਆਇਤ 32. ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿਖਾਈ ਸੀ। ਖ਼ਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਯਾਜਕ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6: 7), ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਤਾਅ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਫੌਰਨ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 7; 8)। ਅਸਲ ਵਿਚ ਯਾਜਕਾਂ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ‘ਪਾਦਰੀ’ ਸਨ ਨੇ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਤਰਸੁਸਵਾਸੀ ਜ਼ੇਲੋਤੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣਾਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜਾ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਹਿਲਿਆਂ ਦਿਨਾਂ ... ਜਦੋਂ ਉਜਿਆਲੇ ਕੀਤੇ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਚਮਕਣ’’ (NKJV) ਅਤੇ ‘‘ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ’’ (NIV) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਸ਼ਨੀ (ਵੇਖੋ 6: 4) ਯਕੀਨਨ ਹੀ ‘‘ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ’’ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4: 4; ਵੇਖੋ ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5: 8, 11; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1: 13)। ਅਗਲੀਆਂ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਸਨ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਉਜਿਆਲੇ’’ ਆਪਣੀ ਮਨਬਦਲੀ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ‘‘ਅੰਦਰੂਨੀ ਰੋਸ਼ਨੀ’’ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ

ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਚਿਆਈ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਕੇ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2: 32-41)। ਜੇ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਉਹਦੇ ਕਾਰਣ ਮਨ ਦੇ ਬਦਲਣ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਉਜਿਆਲੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2 ਅਧਿਆਇ ਵਾਲੇ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਦਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਦੇਹ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲੈ ਆਏ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6: 7)।

ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਘੋਲਮਘੋਲੇ ਨੂੰ ਸਹਿ ਲਿਆ। ਇਹ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਉੱਤੇ ਸਤਾਅ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8: 1; 12: 1-3)। ਇਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੁੱਖ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਐਨਾ ਪਹਿਲੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ 62 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਭਾਈ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਥਮ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੌਲਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਦੇ ਕਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9) ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਇੱਕਾ ਦੁੱਕਾ ਘਟਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇ।

ਆਇਤ 33. ਤਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ (*koinōnos*, 'ਸਾਂਝੀ ਹੋਣਾ') ਸੀ। ਇਹ ਸਾਂਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਹੋ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਨੇਕ ਸਾਮਰੀ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਯਾਜਕ ਅਤੇ ਲੇਵੀ ਨਾਲੋਂ ਕਿੰਨਾ ਫ਼ਰਕ ਸੀ (ਲੂਕਾ 10:25-37)! ਭਲਾ ਕੁਝ ਯਹੂਦੀ ਯਾਜਕ ਯਿਸੂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਐਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆ ਗਏ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6:7)? ਮੁੱਢਲੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪਾਠਕ **ਤਮਾਸ਼ਾ** ਵੀ ਬਣੇ ਸਨ। 'ਤਮਾਸ਼ਾ' ਲਈ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ *theatrizo* ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ 'ਤਮਾਸ਼ਾ' ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਾਉਂ ਸ਼ਬਦ *theatron* ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਥੀਐਟਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਰੋਮੀ ਅਖਾੜੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦੇ ਵੇਖਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਰਸੂਲਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ('ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣੇ'; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:9) ਪੌਲਸ ਨੇ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਇਕ ਰੂਪ *theatron* ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿੰਦਿਆ ਝੱਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਂਅ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਣਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। **ਬਿਪਤਾ** ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਸਨ। ਜੇ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਭਲਾ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਛੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਇਤ 34. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦੀ (*sumpatheo*) ਹੋਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। KJV ਅਤੇ NKJV ਵਿਚ ਸਿਕੰਦਰੀਆ ਦੇ ਕਲੇਮੈਂਟ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਿਆਂ ਤਰਕ ਹੈ। 'ਦਰਦੀ' ਹੋਣਾ ਬੇਹਦ ਤਨਾਅ ਵੇਲੇ ਵਖਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਸੋਚ ਦਾ ਸਹੀ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਯਾਜਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੈਦ ਵਿਚ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਹੋਰਨਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀ। ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਕੈਦੀਆਂ ਲਈ ਖਾਣਾ ਲਿਜਾਣਾ ਵੀ ਜ਼ੋਖ਼ਮ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੀ 'ਸਾਂਝ' ਉਸ ਸਾਂਝ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:42, 44-46; 4:34, 35 ਵਿਚ ਹੋਈ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ

ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਸਤਾਅ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਹਾਰਤ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਨ ਦੇ ਲੁੱਟ ਜਾਣ ਨੂੰ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਲੋਕ ਦੁਨਿਆਵੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਝੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਤਾਅ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਹਜ਼ੂਮ ਆ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਹ ਦੀ ਦੌਲਤ ਦੇ ਹੋਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਲੂਕਾ 12: 15)। ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੈਕਲ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਸ ਵਿਚ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਇਕ ਧੰਨ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੂਕਾ 6:23 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ: ‘‘ਉਸ ਦਿਨ ਆਨੰਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਛਲੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਵੇਖੇ ਤੁਹਾਡਾ ਫਲ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੈ।’’

ਯਿਸੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਕੈਦੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 25:35, 36)। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਵਿਖਾਈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 4:23), ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਜੇ ਇਕ ਅੰਗ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ...’’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:26)। ਡਾਕੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲੁੱਟ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਨਾਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ‘‘ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਧੰਨ’’ ਜੋੜ ਲਿਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 6:20) ਅਤੇ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਵਿਚ ਉੱਤਮ ਧੰਨ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:10, 16; 1 ਪਤਰਸ 1:4)। ‘‘ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਅਲਵਿਦਾ ਨਾ ਕਹਿ ਸਕੇ’’⁷⁶ ਇਹ ਭਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਘਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਡਰਨਾ ਸਿਖ ਰਹੇ ਸਨ (ਮੱਤੀ 10:28)।

ਆਇਤਾਂ 35, 36. ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਖ਼ਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਡਾਕੂਆਂ ਜਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਖੋਹ ਲਈ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਦਲੇਰ ਕੀਤਾ। ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਈਮਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇਗਾ! ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ‘‘[ਸਾਡੇ] ਲਈ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਫਲ’’ ਹੈ (ਲੂਕਾ 6:23); ਪਰ ਇੱਥੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਇਜ਼ਹਾਰ ਉਹ ਦਾ ਵੱਡਾ ਫਲ ਹੈ (ਆਇਤ 35), ਵਰਤਮਾਨਕਾਲ ਵਿਚ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਹੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਵੰਗ ਲਈ ਜਿਹਦੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਦਲੇਰੀ (*parresia*) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ (4: 16; 10: 19)। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਭਗੋੜੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਭੱਜਦਿਆਂ, ਭਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਇਸੇ ਉਦਾਹਰਣ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 6: 12-17)। ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਇਕ ਵੱਡੀ ਖੂਬੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਸੱਚੇ ਇਮਾਨ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11: 1)। ਇਹ ਆਤਮ ਸਵੈ-ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਵਿਚ ਸਚਮੁਚ ਭਰੋਸਾ ਹੈ।

ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਧੀਰਜ (*hupomone*) ਜਾਂ

‘ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ’ (ਆਇਤ 36; NASB) ਤੋਂ ਭਾਵ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਸਮੇਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ‘ਬਿਪਤਾ ਧੀਰਜ’ ਦੁਆਉਂਦੀ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 5:3)। ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਪਰਖ ਨਾਲ ਹੀ ਧੀਰਜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਯਾਕੂਬ 1:2, 3)। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4: 17)। ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇਛਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਨਾ ਕਰ ਪਾਉਣ, ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡ ਦੇਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਵਾਇਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੀਰਜ ਲਈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇ।

ਆਇਤਾਂ 37, 38. ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਾਂ ਭਲਾ ਇਹ ਆਇਤ ਫਿਰ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਨਾਲੇ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਆਇਤਾਂ 37 ਅਤੇ 38 ਦੇ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਯਸਾਯਾਹ 26:20 ਅਤੇ ਹਬੱਕੂਕ 2:3, 4 ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਲਿਖਤ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਬੀ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਸੀ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ‘ਆਉਣ’ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ LXX ਵਿਚਲੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬਬੱਧ ਕੀਤਾ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ ਇਸ ‘ਆਉਣ’ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਨਬੀ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾ ਇੱਥੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ। ਰਸੂਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦਾ ਆਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2: 1-3 ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਆਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਹੋਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋਵੇ? ਉਹ ਆਪੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਯਾਦ ਕਰੋ ਕਿ ਨਬੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਆਮੋਸ 4: 12 ਵਿਚ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਨਬੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:30, 31 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇਕ ਦਿਨ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਉਡੀਕ ਦੌਰਾਨ ਧਰਮੀ ਬੰਦੇ ਲਈ ਨਿਹਚਾ ਤੋਂ ਜੀਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਰੋਮੀਆਂ 1: 17 ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੋਧਪੱਤਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਲਈ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਸ ਆਇਤ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ‘ਜ਼ਿੰਦਗੀ’ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਿਹਦਾ ਵਾਅਦਾ ਖੁਦਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਹਰ ‘ਆਉਣ’ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੱਤੀ 24:27 ‘ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਆਉਣਾ’ ਦੱਸਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਥੇ ਮਸੀਹ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦਣ ਲਈ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਗਲੀ ਆਇਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ‘ਮੁਰਦਾਰ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੁਰਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੀ ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਈ। ਇਹੀ ‘ਮੁਰਦਾਰ’ ਸੀ ਜਿਹਦੇ ਆਲੇ

ਦੁਆਲੇ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਲਈ ਰੋਮ ਦੀਆਂ 'ਗਿਰਜਾਂ' ਜਮਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਜ਼ਾ ਲਈ 'ਅਚਾਨਕ' ਆਉਣਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਨਬੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖੁਦਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਦ ਯਿਸੂ ਦੇ ਹੁਣ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਚਿਰ ਹੈ, ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਆਵੇਗਾ (ਆਇਤ 37), ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਹ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਉਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ 'ਆਇਆ' ਕਿਉਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਲੀਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਆਇਤ 39 ਤੇ ਚਰਚਾ ਵੇਖੋ)। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮੀ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਮਹਾਸਭਾ ਅਤੇ ਇਸਤਿਫ਼ਾਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੈਕਲ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਸੀ। (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6: 13, 14)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਦਾ ਬਚਾਅ ਦੋਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦਾ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ 'ਆਉਣਾ' ਸੀ।

ਅਸਾਂ ਇਸ ਛੁਟਕਾਰੇ ਨੂੰ ਆਇਤ 37 ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਆਇਤ 38 ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਬੱਕੂਕ 2:4 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕਿ ਪਰ ਮੇਰਾ ਧਰਮੀ ਬੰਦਾ ਨਿਹਚਾ ਤੋਂ ਜੀਵੇਗਾ— ਮੂਲ ਵਿਚ ਕਸਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਪਰ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਸੀ।⁷⁷ ਹਬੱਕੂਕ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਘਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਵੇਗਾ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੌਰਾਨ ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਬੱਕੂਕ ਦੀ ਨਕਲ ਬਿਲਕੁਲ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। 'ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਅਰਥ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ ਦੀ ਇਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਖੂਬੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ।'⁷⁸

ਜੇ 'ਧਰਮੀ ਬੰਦਾ' ਭਾਵ ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਪਿਛਾਹਾਂ ਹਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਵੇਗਾ। ਉਹ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ ਮਤ ਵਿਚ ਮੁੜ ਜਾਣ ਦੀ ਪਸੰਦ ਸੀ।

ਆਇਤ 39. ਜੇ ਉਹ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕੁਝਾਂ ਲੋਕ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਮੁੜ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮੁੜਨਗੇ। ਪਿੱਛਾਹਾਂ ਹਟ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾ ਸਕਣ। ਜੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਤਾੜਨਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ? ਇਹ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਹੀ ਗਈ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਆਪਣੇ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਾਓਗੇ' (ਲੂਕਾ 21: 19)। ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪੱਕਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਇਬਰਾਨੀ ਮਸੀਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਯਹੂਦੀਵਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦੇ ਸਨ, ਪਵਿੱਤਰ ਨਗਰ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਯਹੂਦੀਵਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਆਖਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ। ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਨੇ 2:3 ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦਿਲੇਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ।

ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਭਾਵ ਜਦ ਤਕ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹੇ ਤਦ ਤਕ ਉਹਦੇ ਲਈ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ‘ਜਾਨ ਬਚਾ’ (psuchē) ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ psuchē ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਜ਼ਿੰਦਗੀ’ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਕ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਦ ਤਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਤਕ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ।

ਜੇ ਕੋਈ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਮੀ ਫੌਜ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ‘ਪਿਛਾਹਾਂ ਹਟ’ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਯਹੂਦੀਵਾਦ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੱਤੀ 24 ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਸੀ। ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਪਰਿਖਿਆ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਮੱਤੀ 24:13 ਆਖਦਾ ਹੈ, ‘ਜਿਹੜਾ ਅੰਤ ਤੋੜੀ ਸਹੇਗਾ ਸੋਈ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ’ ਆਪਣੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਇਹ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਅੰਤ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤ 39 ਮੱਤੀ 24 ਵਿਚ ਕਹੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਪੇਲਾ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨੀ ਨਗਰ) ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਿਲੇ। ਧਰਮੀ ਬੰਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ‘ਬਰਬਾਦੀ’ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਪਿਆਰਾ ਸੀ ਉਹ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਭਲਾ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਇ 11 ਤਕ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ।

ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਲਈ: “ਨਿਸ਼ਾਨ” ਅਤੇ “ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਦਿਨ”

ਮੱਤੀ 24 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਕਈ ‘ਨਿਸ਼ਾਨ’ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ‘ਵੇਖ’ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਰਸੂਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪੂ ਵਿਆਖਿਆ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤਕਰੀਬਨ 66 ਈਸਵੀ ਤੋਂ 70 ਈਸਵੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭੁਚਾਲ ਵਰਗੀਆਂ 50 ਈਸਵੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ (ਮੱਤੀ 24:7)। ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਸਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ‘ਪਾਰਖੀ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।’⁷⁹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਖੁੱਦ ਦੇ ਮੌਤ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਦੇਖ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸਾਥੀ ਮਸੀਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:25), ਪਰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੱਤੀ 24: 15, 16 ਵਿਚ ਇਕ ਅਜੀਬ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ‘ਉਪਰੰਤ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਉਜਾੜਨ ਵਾਲੀ ਘਿਣਾਉਣੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਜਿਹਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦਾਨੀਏਲ ਨਬੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ, ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਂ ਵਿਚ ਖੜੀ ਵੇਖੋਗੇ (ਵਾਚਣ ਵਾਲਾ ਸਮਝ ਲਵੋ) ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਪਹਾੜਾਂ ਉੱਤੇ ਭੱਜ ਜਾਣ।’ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਮਰਕੁਸ 13: 14 ਵਿਚ ਫੇਰ ਦੱਸੀ ਗਈ: ‘ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਉਜਾੜਨ ਵਾਲੀ ਘਿਣਾਉਣੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਜਿਸ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਉੱਥੇ ਖੜੀ ਵੇਖੋ (ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਸਮਝ ਲਵੋ) ਤਦ ਓਹ ਜਿਹੜੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਜਾਣ।’

‘ਉਜਾੜਨ ਵਾਲੀ ਘਿਣਾਉਣੀ ਚੀਜ਼’ ਕੀ ਸੀ? ਲੂਕਾ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ: ‘ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਘੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਜਾਣੋ ਭਈ ਉਹ ਦਾ ਉੱਜੜਨਾ ਨੇੜੇ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਤਦ ਓਹ ਜਿਹੜੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਜਾਣ ਅਤੇ ਓਹ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਸੇ ਨਿੱਕਲ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਉਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਵੜਨ’ (ਲੂਕਾ 21:20, 21) ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਘਿਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਭਜ ਸਕਦਾ ਸੀ? ਹੋਰ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਆ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਮੱਤੀ 24:22 ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ: ‘ਅਰ ਜੋ ਉਹ ਦਿਨ ਘਟਾਏ ਨਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਰੀਰ ਨਾ ਬਚਦਾ ਪਰ ਉਹ ਦਿਨ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਘਟਾਏ ਜਾਣਗੇ।’ ਇੱਥੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਜੋਸੇਫ਼ਸ ਨੇ ਸਾਡੀ ਬੜੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੋਮੀ ਫੌਜ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ‘ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਦੇ, ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਹਟ ਗਈ।’⁸⁰

ਤਕਰੀਬਨ ਤੀਹ ਸਾਲ ਲਿਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਸਾਬਕਾ ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਟੋਸਿਆਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਿਉਂ ਸੱਦ ਲਿਆ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਪਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜੋਸੇਫ਼ਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਇਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦਿਨ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ‘ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾਹ’ ਯੂਸਬਿਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ‘ਪੂਰੀ ਜਮਾਤ’ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ‘ਇਲਹਾਮ’ ਕਰਕੇ ਬਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ।⁸¹

ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੱਸਣ ਦੇ ਉਲਟ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਆਖਦਿਆਂ ਕਿ ‘ਉਸ ਦਿਨ ਅਤੇ ਘੜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਨਾ ਸੁਰਗ ਦੇ ਦੂਤ ਨਾ ਪੁੱਤਰ, ਪਰ ਕੇਵਲ ਪਿਤਾ’ (ਮੱਤੀ 24:36)। ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਵੇਗਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਭ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਬੇਕਾਰ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਉਸ ਦਿਨ ਦਾ ਨੇੜੇ’ ਆਉਣਾ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੱਤਰੀ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਾਂਗ ਇਹ ‘ਨਿਗਾਹਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ’ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਹੀਂ (1: 1), ਬਲਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਧੜੇ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੁਰਾਨੀ ਨਿਗਾਹਬਾਨਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13: 17)।

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਪਰਛਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਸਲ ਸਰੂਪ (10: 1)

ਪਾਕ ਕਲਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲੋਂ ਢਿੱਡ ਭਰ ਕੇ ਖਾਣਾ ਖਾ ਲੈਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਲਈ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੋਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅਜੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਾਨੂੰ 'ਪਰਛਾਵੇਂ' ਦਾ ਓਨਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿੰਨਾਂ ਅਸਲ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੰਬੂ ਅਤੇ ਹੈਕਲ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸਰੂਪ ਨਾਲ ਕਦੇ ਮਿਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਹਰ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਪਾਪੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੋਰ ਅਮਿਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਧ ਕੁਰਬਾਨੀ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹਿਆ ਸੀ (10: 1)

ਖੁਦਾ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸਬਕ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦ ਸ਼ਾਊਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਮੂਏਲ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਥੱਕ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਜਦ ਸ਼ਮੂਏਲ ਉੱਥੇ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਝਿੜਕ ਦਿੱਤੀ: 'ਭਲਾ ਯਹੋਵਾਹ ਹੋਮ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਅਤੇ ਬਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜੋ ਉਹ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਜਾਵੇ? ਵੇਖ, ਮੰਨਣਾ ਭੇਟਾਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਂਗ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾ ਬਣਨਾ ਛਤਰਿਆਂ ਦੀ ਚਰਬੀ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਹੈ' (1 ਸਮੂਏਲ 15:22)। ਜ਼ਬੂਰ 51:16, 17 ਵਿਚ ਦਾਉਦ ਨੇ ਇਸੇ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ: 'ਤੂੰ ਤਾਂ ਬਲੀਦਾਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹ ਦਿੰਦਾ, ਹੋਮ ਬਲੀ ਤੋਂ ਤੂੰ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਟੁੱਟਾ ਹੋਇਆ ਆਤਮਾ ਹੈ, ਹੇ ਪਰਮੇਸੁਰ, ਟੁੱਟੇ ਅਤੇ ਆਜਿਜ਼ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤੂੰ ਤੁੱਛ ਨਾ ਜਾਣੇਗਾ।'

ਰਹਿਮਦਿਲ ਹੋਣਾ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਉੱਤਮ ਹੈ (ਹੋਸ਼ੇਆ 6:6; KJV)। ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਇਸ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 9:13; 12:7)। ਸ਼ਰਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖੁਦਾ ਲਈ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, 'ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਇੱਜ਼ਤ ਐਤ ਬੰਦਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।' ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਬੰਦਗੀ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ ਦੀਨ ਹੋਏ ਬਗੈਰ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਖਾਵਟੀ ਅਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬੰਦਗੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ (ਮੱਤੀ 15:8, 9; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:19)। ਜੇ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰਿਨ ਗਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਬੰਦਗੀ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ (ਮੱਤੀ 15:9)। ਸੱਚੀ ਡਾਕਟਰਿਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦਾ ਇਕ ਮਕਸਦ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਾਇਦਾਦ (ਜਾਨਵਰ ਅਤੇ ਅਨਾਜ) ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਹ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਪ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚਕਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਾਪ ਲਈ ਪਰਾਸਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਪਰ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪਰਾਸਚਿਤ

ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਪਾਪ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ (10: 1, 3)

ਸਲਾਨਾ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਪ ਮਿਟਿਆ ਨਹੀਂ ਭਾਵ ਕੋਈ ‘ਸਿੱਧ’ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ‘ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਪ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਹੈ।’ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਸਾਲ ਦੇ ਸਾਲ ਪਾਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਰਾਸਚਿਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਆਇਤ 3)। ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਉਂ ਸ਼ਬਦ ‘ਚੇਤੇ’ (*anamnēsis*) ਇੱਥੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 22: 19; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11: 24, 25)। ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਦਿਨ ਪਾਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਵਹਾ ਕੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਦੁਆਈ ਹੈ (ਮੱਤੀ 26: 28)। ਪਾਪ ਨਾਲ ਅਸਰਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਯਿਸੂ ਨੇ ਹੀ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਹੈ।⁸²

ਬਲਦਾ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ (10: 4)

ਮਸੀਹ ਦੇ ਲਹੂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਦਲ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਬਚਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਸੀਹੀਅਤ ਵਿਹਾਰਕ ਧਰਮ ਜੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਰਗ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇਕ ਰਾਹ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਮਸੀਹ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਹਰ ਧਰਮ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਉਹ ਘਟਨਾ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ; ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਅਹਮਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੋਮੰਡ ਬ੍ਰਾਉਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਹਾ ਹੈ:

ਆਪਣੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਬਲਦਾ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ *ਨਾਮੁਮਕਿਨ* ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪੰਜ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਸਨਿਆਸ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਤਮ-ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੁਕਤੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਓਨਾ ਹੀ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ।⁸³

ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਸਤਾਰਾ ਦਵਾਏਗੀ ਜਦ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਹੀ ‘ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ’ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਤਾਂਘ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰਮ ਮੁਕਤੀ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਦੋਬਾਰਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ (9: 28)।

ਸਵੈਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਫੌਜ (10: 8-10)

ਕਿੰਗ ਜੇਸਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੰਗ ਵਿਚ ਫੌਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਲਈ ‘ਕਪਤਾਨ’ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2: 10; **KJV**) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਸਾਡਾ ‘ਕਪਤਾਨ’ (*archēgos*), ‘[ਸਾਡੀ] ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦੁਆਉਣ ਵਾਲਾ’ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ‘ਫੌਜ’ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕਾਮਿਲ ਨਮੂਨਾ ਠਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਵੈ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਠਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰਗ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜਲਾਲ, ਆਦਰ, ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੈ

ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 8:9 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘‘ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਧਨੀ ਸੀ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਨਿਰਧਨ ਬਣਿਆ ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਦੀ ਨਿਰਧਨਤਾਈ ਤੋਂ ਧੰਨੀ ਹੋ ਜਾਵੋ।’’ ਉਹ ਦੀ ਦੌਲਤ ਹੂਹਾਨੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦੀ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਹੈ।

ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਇਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਮੰਨਣ ਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 22: 17 ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ‘‘ਜਿਹੜਾ ਚਾਹੇ ਅਮ੍ਰਿਤਜਲ ਮੁਫਤ ਲਵੇ।’’ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਮਾਲੀ ਫ਼ਾਇਦੇ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਪੌਲਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇੰਜੀਲ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਸੂਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦ ਭਾਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਹ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 10, 11, 16-19)। ਉਸ ਨੇ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਦੇਣਾ ਮੁਬਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20: 33-35)। ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਹੋਰ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 15: 36; 16: 6-10)। ਉਹ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਗੁਆਚੇ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਾਲੀ ਉਹ ਸੋਚ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਯਿਸੂ ਨੇ ਦਾਉਦ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਕਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀ: ‘‘ਵੇਖ, ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਇੱਛਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਆਇਆਂ ਹਾਂ!’’ (ਜ਼ਬੂਰ 40: 6-8)।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ (10: 9)

‘‘ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ’’ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਇੱਕੋ ਹੀ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*anaireō*) ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਮਿਟਾਉਣਾ’’ ਜਾਂ ‘‘ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰਨਾ’’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੈਤਲਹਮ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ (ਮੱਤੀ 2: 16), ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਤਲ (ਲੂਕਾ 23: 32; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 10: 39), ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ‘‘ਬਰਬਾਦੀ’’ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਸਾਹ ਨਾਲ ਦਗਦ ਕਰੇਗਾ’’ (2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2: 8) ਇਹੀ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਯਾਜਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਥਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਹੈਕਲ ਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੇ ਵਚਨ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਹੈਕਲ ਖੜੀ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਚਾਹੇਗਾ?

ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (10: 10)

ਬਿਨਾ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਆਦਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 12: 14), ਪਰ ਜਿਸ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ (ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ) ਦੀ ਚਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਆਦਮੀ ਖੁਦਾ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਤਕ ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਸਿਰਫ਼ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਸੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਮਰਪਣ ਵਾਲੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਾਲਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਸੁੱਧ ਹੋਣਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪਾਲਿਉਣ ਅਤੇ ਪਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6: 14-7: 1)।

ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਉਪਦੇਸ਼ (10: 1-18)

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਕ 10: 1-18 ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਹਰਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਭਲਾ ਇਹ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਜੇ ਕੁਝ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹੀ ਕੀਤਾ।

ਆਇਤ 18 ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਪੱਤਰੀ ਅੰਦਰ, ਵਿਚ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ (2: 1-3; 3: 12, 13; 5: 11-14; 6: 11, 12)। ਕਿਸੇ ਸਬਕ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਭਾਗ ਵਿਚ ਵੀ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਨਾਟਕੀ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਚ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਇਵੇਂ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ! ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੀ ਕੀਤਾ।

ਬੈਠਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਕਿ ਖਲੋਤਾ (10: 11, 12)

ਬਿਨਾ ਰੱਬੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੈਠਦਾ ਨਹੀਂ। ਤੰਬੂ ਜਾਂ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਠ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਖਲੋਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਖਲੋਤੇ ਰਹਿਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਾਜਕਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਮਸੀਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਬੈਠ ਸਕਿਆ (1: 3; 8: 1; 10: 11, 12; 12: 2)। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਆਇਤ 14); ਇਹ ਸਭ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਿਆਂ ਹੁਣੇ? (10: 13)

ਖੁਦਾ ਪਾਪ ਦੇ ਨਜ਼ੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਝੁੱਕ ਕੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਨਰਮ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ 12: 4-11)। ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਦੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧਰਮਸਾਸਤਰੀ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਨਾ ਬਣਨ ਦਈਏ। ਨਿਆਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਉਹ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਭੁਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਹੈ।

ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਆਖਰੀ ਨਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਨਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 12: 23-32); ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿਚ ਉਹ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਣ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਭਰਮਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 20: 10)।

ਆਤਮਾ ਸਾਡੀ ਗਵਾਹੀ ਕਿਵੇਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (10: 15)

ਆਤਮਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲਿੱਖਤ ਵਚਨ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ‘ਸਾਖੀ ਦਿੰਦਾ’ ਜਾਂ ‘ਗਵਾਹ’ (KJV)

ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਭ ਗਵਾਹੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਢੀਠਪੁਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਰਹੇ!

ਇਹ ਤਾਂ ਗੁਸਤਾਖੀ ਦੀ ਹੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਅੱਜ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ‘ਨਿਸ਼ਾਨ’ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ‘ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਭਗਤੀ’ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਰਜ ਹੈ (2 ਪਤਰਸ 1:3)।

‘‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਖੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਿੱਧੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਡੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।’’⁸⁴ ਜੇ ਕੁਝ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਖੁਦਾ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਨਬੂਤ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯਿਰਮਿਯਾਹ ਨਬੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਪੂਰਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10: 15-17 ਵਿਚ ਯਿਰਮਿਯਾਹ 31:33, 34 ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 14:37 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਦੇ ਲੇਖ ‘ਲਿਖਤਾਂ’ ਸਨ (2 ਪਤਰਸ 3:16)। ‘ਸਾਰੀ ਲਿਖਤ’ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਨਵਾਂ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:16)।

ਹੁਣ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ (10: 18)

‘‘ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤਿਹਰੇ ਹਨ: ਕਰਜ਼ਾ ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਮਾਫ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਗੁਲਾਮੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅੱਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਜਿਹ ਦੇ ਲਈ ਮੇਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।’’⁸⁵ ਪਾਪ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਆਦਤ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਦੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅਜ਼ੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅੱਡ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਪ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੋਈ ਜੁਦਾਈ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਤਕ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ‘‘ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਲਿਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ’’ (ਆਇਤ 11), ਪਰ ਹੁਣ ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਰਬਾਰੀ ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਰੱਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ‘‘ਯਾਦ ਦੁਆਉਣ ਵਾਲਾ’’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਦਾ ਕੰਮ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਬਲਕਿ ਇਹਦੇ ਉਲਟ ਉਹ ਦੇ ਕੋਲ (ਸ਼ਾਇਦ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ) ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਪੁੱਤਰ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਹੀ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਹਰ ਬਾਲਕ ਲਈ ਮਾਫ਼ੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਨਿਹਚਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ (10:22)

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਨਾਲ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਨਿਹਚਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੰਨੀਏ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਜ਼ਹੰਨਾ 8:31, 32)। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਹ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਮੰਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ‘ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ’ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਪਾਪ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ‘ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਚੇ’ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6:17, 18)।^{੧੬} ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਦੇ ਜਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਾਲੇ ਇਹ ਭਾਈ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦ ਤਕ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਮੁਕਾਸ਼ਫ਼ੇ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਦ ਤਕ ਇਹ ‘ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ’ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਸਾਡੇ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ‘ਨੇੜੇ ਆਉਣਾ’ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਹੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ‘ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ’ ਭਾਵ ‘ਬਿਨਾ ਵਿਖਾਵੇ ਦੇ ਆਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ’। ਪੌਲਸ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਖੌਫ਼ ਖਲੋ ਸਕਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਾ ਮਨ ਸਾਫ਼ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 23:1)। ਦੂਜਾ, ਨਿਹਚਾ ਵਿਚ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਭਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:6)। ਤੀਜਾ, ਇਹਦੇ ਲਈ ‘ਨਿਹਕਲੰਕ’ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਆਇਤ 22)। ਚੌਥਾ, ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ‘ਧੋਤਾ ਜਾਣਾ’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਵੇਥੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:16; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6:11; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:26; ਤੀਤੁਸ 3:5)।

ਨੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦੇਹਾਂ (10:22)

ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ; ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਨ ਨੂੰ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:16; 1 ਪਤਰਸ 3:20, 21)। ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਰ ਟੀਕਾਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ‘ਪਾਣੀ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹੀ ਹੈ। ਬਪਤਿਸਮੇ ਲਈ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਡੁਬਕੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮਸੀਹ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਬਪਤਿਸਮਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਕੇਤਕ ਕਾਰਜ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇੱਥੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ (ਰੋਮੀਆਂ 6:3, 4)। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ‘ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ [ਅਨਿਸਚਿਤ ਭੂਤਕਾਲ— ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਇਆ ਕੰਮ] ਲੈ ਕੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਬਣਦੇ ਹਾਂ’ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26, 27)।

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਾਲਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਣ ਵਾਂਗਰ ਹੀ ਹੈ, ਪਤਰਸ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 3:21)। ਉਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਨੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ‘ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਬਚਾਏ ਗਏ’

ਸਨ (3:20; KJV) ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਬਚਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਬਪਤਿਸਮੇ ਨੂੰ ਨੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ‘‘ਨਮੂਨਾ’’ (*antitupos*) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। NASB ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ‘‘ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ’’ ਕਰਕੇ ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਮੁਲਾਇਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (3:20)। ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਆਇਤ 21 ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ‘‘ਇਹ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੀ ਮੈਲ ਲਾਹੁਣੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸ਼ੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਭਾਲਣਾ ਹੈ।’’ 1 ਪਤਰਸ 3:21 ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਭਾਵੇਂ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਬਪਤਿਸਮਾ ... ਹੁਣ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।’’ ਇਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਮੂਨਾ ‘‘ਨੂਹ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ’’ ਵਰਗਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਕਾਰਜ ‘‘ਪ੍ਰਤੀਕਾਮਤਕ ਮੁਕਤੀ।’’

ਕਈਆਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਅਰਥ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੱਸ ਕੇ ‘‘ਪਾਣੀ’’ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਐਨ. ਹਾਰਡਮੈਨ ਜੋ ਕਿ ਫ੍ਰੀਡ ਹਾਰਡਮੈਨ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਨ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬੇਤੁਕੇ ਪਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਜੋ ਆਖਿਆ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕਿ ‘‘ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ 3:5 ਵਿਚ ‘ਪਾਣੀ’ ਤੋਂ ਭਾਵ ‘ਪਾਣੀ’ ਹੀ ਹੈ?’’ ਭਾਈ ਹਾਰਡਮੈਨ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ‘ਲੱਸੀ’ ਹੈ। ਜੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ‘ਪਾਣੀ’ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਭਾਵ ‘ਪਾਣੀ’ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜੋ ਚਾਹੇ ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਸੀ ਪਸੰਦ ਹੈ।’’

ਕੁਹਾਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣਾ (10:24)

10:24 ਵਾਲਾ ‘‘ਪ੍ਰੇਮ’’ *agapē* ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ, ਜਿਹ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇੱਥੇ ਅਤੇ 6:10 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ।⁷ ਸਾਡੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 2:17)। ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਜਦ ਕੜਵਾਹਟ, ਝਗੜਾ, ਫੁਟ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜ’’ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ‘‘ਨਫਰਤ ਭੋਜ’’ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:17-22)। ਉਸ ਨੇ ਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਬਲਕਿ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਵਿਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:23-32)। ਇਸ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਫੇਰ ਤੋਂ ਜਗ ਕੇ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿਚ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਤੇ ਆਪਣੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਅਤੇ ਫੀਨਪੁਣੇ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਏ ਬਗ਼ੈਰ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਗਤੀ ਵਿਚ ਸਲੀਬ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੰਗਤੀ ਭਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਖੁਦਾ ਦਾ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ; ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਝਿੜਕ ਕੇ ਜਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਂਗਲੀ ਉਠਾ ਕੇ ਸਾਥੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ ਤਾਂ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰੀਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਡੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਉੱਠ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਧੇ। ਅਜਿਹਾ ਅਸੀਂ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ

ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਗ ਲਏ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ (10:25)। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦਲੇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ (3:13)।

ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤੀ (10:25)

ਆਇਤ 25 ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਇਕ ਸੰਗਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਕਲੀਸੀਆ ਹੁੰਦੀ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:42)। ‘‘ਸੰਗਤ’’ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ *koinōnia* ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਭਾਈਵਾਲੀ’’ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ‘‘ਸਾਂਝ ਹੋਣਾ’’ ਹੈ। 10:19 ਵਿਚ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਹੇ ਭਰਾਵੋ’’ ਆਖ ਕੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿੰਨਾ ਅਨੋਖਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਹੋਣ ਦਾ ਭਾਵ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿਤਾ, ਭਾਈਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਵਾਂਗ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਐਡਮਿਰਲਡ ਨੈਲਸਨ ਤੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਲਈ ਜੰਗ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, ‘‘ਮੈਨੂੰ ਭਾਈਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।’’ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹੀ ਹੈ।

ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਬਣਨ ਲਈ ਸੰਗਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦੁਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਸੰਗਤੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕੀਏ।

ਬੜੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਇਹ ਕੁਪਰਮ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਸਾਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।’’ ਜਦ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਇਹੀ ਕਹ ਰਹੇ ਸਨ, ‘‘ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਗੜਬੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੋ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ।’’

ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ *ekklēsia* ‘‘ਅਸਲ ਸੰਗਤੀ’’ ਆਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਚਰਚ’’ *ekklēsia* ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਬਲਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਜਰਮਨ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮੱਧ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ *kirche* ਸਕਾਟਿਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ *kirk* ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ‘‘ਚਰਚ’’ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ‘‘ਚਰਚ’’ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ *kuriakos* ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਲੋਕ’’ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ।’’ *Kuriakos* (‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ’’) ਨੇਮ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਾਰ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:20 (‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ’’) ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 1:10 (‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਦਿਨ’’) ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। *ekklēsia* ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਹੈ। (ਮੱਤੀ 16:18 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘‘ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ’’ ਆਖਿਆ)। ਸਾਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੰਦਗੀ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਇਆਂ, ਭਾਵ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਗ ਹਨ, ਸੰਗਤੀ ਵਿਚ ਰਹੇ ਬਗੈਰ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:25-27)।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਬੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ? (10:25)

ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਬੰਦਗੀ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਦੇ ਲਾਲਚਾਂ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 10:25 ਵਾਲੀ ਤਾੜਨਾ ਤੋਂ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਅਫ਼ਸੋਸਨਾਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 10:26 ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਬੇਦੀਨੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਭਾਈਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਜੋਖਮ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਬਾਰ ਬਾਰ ਇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ‘‘ਆਸ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਅਰ ਅਭਮਾਨ ਅੰਤ ਤੋੜੀ ਫੜੀ’’ ਰੱਖੋ (3:6)। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ 10:23 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਆਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਤਕੜਾਈ ਨਾ ਫੜੀ ਰੱਖੀਏ।’’ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ‘‘ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡੀਏ’’ (10:25) ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਹ ਦਲੇਰੀ ਮਸੀਹ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਈ (10:23ਅ)। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਭਲਾ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ?

ਕਲੀਸੀਆ/ਰਾਜ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਹੋਣਾ (10:25)

ਕਲੀਸੀਆ ਖ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 3:5)। ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਭ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ‘‘ਪਰਜਾ’’ ਹਾਂ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਮੰਡਲੀ (*ekklesía*) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਰਾਜ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ *ਅਮੇਜ਼ਿੰਗ ਕ੍ਰਿਸਟੀਅਨ* ਵਿਚ ਜੋਨਾਥਨ ਕਲੇਜ਼ੋਲ ਨੇ ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਦੇ ਦੱਖਣ ਬ੍ਰੋਕਸ ਨਗਰ ਦੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਮੁਜਰਮ ਪੇਸ਼ਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਇਕ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਮੁੰਡੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਜੁਰਮ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ੂਨ ਖਰਾਬੇ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਚੰਗੀ ਸਥਾਨਕ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਦਯਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਦਾ ਨਾਂਅ ਐਨਥਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ‘‘ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਰਾਜ’’ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕੋਜ਼ੋਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਕੋਜ਼ੋਲ ਨੂੰ ਉਹ ਤਿੰਨ ਸਫ਼ੇ ਵਿਖਾਏ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ:

ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖ਼ੂਨ ਖਰਾਬਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੰਦੂਕਾਂ ਜਾਂ ਨਸ਼ੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ...
ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਵੋਗੇ ਜਿਹੜੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ
ਵੀ ਮਰ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਸਲੂਕ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੇਗਾ। ਰਾਤ
ਨੂੰ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ।⁸⁸

ਇਹ ਕਿ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਵੇਰਵਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸਾਂਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਇਹ ਸਚਮੁਚ ਸੁਰਗ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੁਣ

ਖੁਦਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੁਰਗ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਕੁਝ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਘਰਾਣਾ,’’ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਫਾਟਕ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਸ ਸੰਗਤੀ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਸਰਪਿਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਆਇਤ 22; ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26, 27)। ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ‘‘ਸੰਗਤੀ’’ ਕਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਚ ਆਏ ਨਹੀਂ ਹਾਂ? ਬਪਤਿਸਮਾ ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:13)।^{੧੯} ਸਿਰਫ਼ ਉਸੇ ਦੇਹ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ‘‘ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ’’ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ (10:22)। ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ‘‘ਆਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਤਕੜਾਈ ਨਾਲ ਫੜੀ ਰੱਖੀਏ’’ (10:23)। ਆਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਚਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ (ਰੋਮੀਆਂ 8:23-25) ਅਤੇ ‘‘ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ’’ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ (ਤੀਤੁਸ 1:2)। ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਆਸ ਹੈ।

ਮੰਡਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਭ ਕਰਮਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹਾਂ (10:24); ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਲਈ ‘‘ਉਕਸਾ’’ (KJV) ਸਕਦੇ ਹਨ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੂਬਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ।

ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ (10:25)

ਕਈਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤ 25 ਵਾਲਾ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ‘‘ਦਿਨ’’ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਹੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਆਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਜੋ ਬਹੁਤਾ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।

1988 ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਏਟੀਏਟ-ਰੀਜ਼ਨਜ਼ ਦ ਰੈੱਪਚਰ ਵਿਲ ਅੱਕਰ ਇਨ 1988 ਨਾਮਕ ਕਿਤਾਬ ਛਪੀ ਸੀ। ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ? ਭਲਾ ਤੁਸੀਂ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਵਿਦਵਾਨ ਉੱਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ, ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਯੁੱਗ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ‘‘ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ’’ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਭਲਾ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੂੰ ਫੇਰ ਸੁਣਦੇ ਹੋ? ਕਾਲਪਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੂਰਖਤਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਛੁੱਟ, ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪ੍ਰਭੂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਾ ਤਾਂ 1988 ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 2000 ਵਿਚ ਆਇਆ। ਅੰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਾਈਬਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਗਲਤ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਡੇਗਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਸਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਆਓ, ਬੁਰਿਆਈ ਕਰੀਏ [ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਈਏ] ਭਈ ਇਸ ਤੋਂ ਭਲਿਆਈ ਮਿਲੇ’’ (ਰੋਮੀਆਂ 3:8)।^{੨੦}

ਇਹ ਸਿਖਾਉਣਾ ਕਿ ਹਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨਾਲੋਂ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ‘‘ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ’’ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:1-5 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, 10:25 ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ‘‘ਸਮਿਆਂ’’ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਯੁੱਗਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਦ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ। 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3 ਵਿਚਲੇ ਲੋਕ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਲਿਖਣ

ਵੇਲੇ ਉੱਠ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ‘‘ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਹੋ’’ (3:5)। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਤਕ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਸੀ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਦਕਾਰ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਦੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ? ਕੁਝ ਲੋਕ ‘‘ਬਦ ਤੋਂ ਬੱਦਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,’’ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ‘‘ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਠੰਡੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ’’ (ਮੱਤੀ 24: 12)। ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, 10:25 ਵਾਲਾ ‘‘ਦਿਨ’’ 70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਢਹਿਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੱਸੇ ਸਨ (ਮੱਤੀ 24; ਮਰਕੁਸ 13; ਲੂਕਾ 21)। ਇਹ ਦਿਨ ਕਿਹੜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ? (1) ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਸਭ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। (2) ਇਹ ਨਿਆਂ ਦਾ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਆਮਤ ਕਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। (3) ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ‘‘ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ’’ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਮੰਡਲੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। (4) ਇਹ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਰੋਮੀ ਫੌਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਉਸ ਦਿਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਤਾਂ ਬਾਬੁਲ ਵੱਲੋਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੱਥਕੂਕ 2:3, 4 ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਰੋਮ ਵੱਲੋਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।⁹¹

ਸਾਡਾ ਖ਼ੁਦਾ, ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਖ਼ੁਦਾ (10:26-31)

10:26-31 ਵਿਚ ਬੇਦੀਨੀ ਦੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀਆਂ ਬੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਿਚ ਵਫ਼ਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਫੌਰਨ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਡ ਹੋ ਕੇ ਪਾਪ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲੋਂ ‘‘ਹੋਰ ਵੀ ਕਰੜੀ ਸਜ਼ਾ’’ ਹੈ (10:29)। ਇਹ ਕੋਰਹ ਦੇ ਇਹ ਸੋਚ ਲੈਣ ਤੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰ ਸਣੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਰਾ ਹੈ (ਗਿਣਤੀ 16: 1-35)। ਇਹ ਉਜ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੇਮ ਦੇ ਸੰਦੂਕ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲੈਣ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (2 ਸਮੂਏਲ 6: 1-7)। ਇਹ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੋਰਾ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਅਤੇ ਲੂਤ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੋਣੀ ਸੀ (ਉਤਪਤ 19)।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜਿਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪੈਣਾ ਭਿਆਨਕ ਗੱਲ ਹੈ’’ (10:31); ‘‘ਸਾਡਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਭਸਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਹੈ’’ (12:28)। ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਉਵੇਂ ਹੀ ਬਦਲਾ ਲਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ (2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:8-10)।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਸਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮਨ ਲਓ ਕਿ ਕੋਈ ਇਕ ਆਦਮੀ ਪਹਾੜ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਚੋਟੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੋਟੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਬੰਦੇ ਵੱਲੋਂ ਉੱਭਰੀ ਹੋਈ ਆਖਰੀ ਚੱਟਾਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਬੇਦੀਨੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ! ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਲੇਖਕ ਪੁਕਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਡਿੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਫੇਰ ਬਚਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ!’’⁹²

ਬੇਦੀਨੀ ਅਬਦੀ ਨਜ਼ਾਤ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਕੜ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਨਜ਼ਾਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਜਵੀਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭੈਅ ਭੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਮੀਦ (10:27)

ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਭੈ ਭੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਮਨਾਉਂਦੇ’’ ਰਹਿਣਾ ਚੁਣਿਆ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:10, 11)। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੌਲਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕਰਨ, ਨਰਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਭੈਅ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਨੇ ਫੈਲਿਕਸ ਨਾਲ ਕੀਤਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 24:25), ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਹਾਕਮ ਨੇ ‘‘ਭੈਅ ਖਾਦਾ।’’ ਕੁਧਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਬਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਪਾਪ ‘‘ਅਬਦੀ ਪਾਪ’’ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 3:28, 29)। ਇਹ ਅਨਾਦੀ ਜਾਂ ਅਬਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਨਾ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਰਕ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਛੁਟ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ‘‘ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਖੂਬੀ’’ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਤੱਤੇ ਲੋਹੇ ਨਾਲ ਦਾਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪੈਣਾਂ (10:31)

ਲੇਖਕ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਲਈ ਡਰਾਉਣ ਦਾ ਸੀ। ਨਰਕ ਉੱਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਰਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਬਚਕਾਨਾ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਨਾ ਡਰਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਰਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਡਰਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸੀਏ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਡਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੇ ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸੂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ (ਮੱਤੀ 5:22; 10:28; ਮਰਕੁਸ 9:47, 48)। ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਚਿੰਨਾ ਹੀ ਨਾ ਦੱਸੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਲੱਗੇ।

ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕ (10: 32-34)

ਸਾਥੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁੱਖਾਂ, ਨਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੈਦ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਹੋ ਕੇ ਇਬਰਾਨੀ ਮਸੀਹ ਸਚਮੁਚ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ; ਪਰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇਈ ਹੋਰ ਮਸੀਹੀ ਕਿਤੇ ਨਵੇਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉੱਥੇ 'ਕਲੀਸੀਆ ਨਾਲ' ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9:26-28), ਪਰ ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮਿਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਹੋਰਨਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਜਦ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਜੋਖਿਮ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਸਨ ਇਹ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਸੰਗਤੀ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਗਤੀ ਸਿਰਫ ਸਥਾਨਕ ਮੰਡਲੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੰਨ ਲੈਣਾ (10: 34)

ਅੱਗ, ਪਰਲੋ ਜਾਂ ਲੁੱਟ ਕਸੂਟ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਕਦੇ ਨਿੱਕਲ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਪਰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਨਿੱਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿੱਕਲਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਘਰ ਸੁਧਾਰ' ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5: 1) ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 3:20), ਉਹ ਕਿਸੇ ਉੱਤਮ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਜਦ ਆਦਮੀ ਰੂਹਾਨੀ ਅਤੇ ਅਬਦੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਹਿਮ ਮੰਨਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜੰਗ ਤਕਰੀਬਨ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4: 16-18)। ਅਸੀਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਢਲੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਲਿਆ। ਉਹ ਰੋਜ਼ ਰੋਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ 'ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਦੁਖੀ ਹਾਂ! ਸਾਡਾ ਪਰਮ ਸੁੱਖ ਖੁਸ਼ ਗਿਆ ਹੈ!' ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਖਦੇ ਹੋਣਗੇ, 'ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਹ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।' ਇਸ ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤ ਵਿਚ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (ਮੱਤੀ 6: 19, 20)

ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ।
ਇਸ ਨਾਸਵਾਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੀ;
ਉਹ ਦੇਹ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ,
ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਚਿਆਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ;
ਉਸ ਦਾ ਰਾਜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਕ ਦਾ ਹੈ।^{੧੩}

ਜਦ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਝਗੜੇ, ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਅਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਅੱਗੇ ਪੁਕਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। 'ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਰਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਦੇ ਹੋਏ ਹਨ' (ਰੋਮੀਆਂ। 8:28)। ਇਬਰਾਨੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਸੀ (10: 32)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਸੁਰਗ ਸਾਡੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਵੇਂਜਲਿਸਟ ਦਾ ਕੰਮ (10: 32, 33)

ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਲੋਂ ਆਪ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਤੂੰ [ਗੈਰਕੌਮਾਂ] ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਂ ਭਈ ਉਹ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਚਾਨਣ ਦੀ ਵੱਲ ਅਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਵੱਸ ਤੋਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਏ ਹਨ ਵਿਰਸਾ ਪਾਉਣਗੇ’’ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26: 18)। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਵੱਲ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਚਿਆਈ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਅੱਗੇ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪੌਲਸ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵਚਨ ਵਾਂਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸ਼ੈਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਰਮਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਹਨੇਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਦੋ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: (1) ਯਿਸੂ ਦੀ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਅਤੇ (2) ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਣ ਕੇ। ਸਾਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਤੋਂ ਮਸੀਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪੌਲਸ ਵਾਂਗ ਅਸੀਂ ਵੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਈ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਮੁੜ ਆਉਣ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਨੀਲ ਆਰ. ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ: ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਬੁਕ ਆਫ਼ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1976), 183. 13: 15, 16 ਵਿਚ ਉਸਤਤ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ²NIV ਵਿਚ ‘‘ਦੇ ਲਈ’’ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ³ ਨੀਲ ਆਰ. ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਐਵਰੀਵਨੰਜ਼ ਗਾਈਡ ਟੂ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: 2002), 128. ⁴ਫ਼ਿਲਿਪ ਐਚਕੁੰਪ ਹਯੂਜ਼, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਅਪੋਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1977), 389. ⁵ਜਿਮੀ ਐਲਨ, *ਸਰਵੇ ਆਫ਼ ਹਿਬਰੂਜ਼*, ਜਿਲਦ 2ਜੀ (ਸਰਸੀ, ਆਰਕੈਂਸਾ: ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ, 1984), 107. ⁶ਕੈਥ ਸਮੂਏਲ ਵੁਦੇਸਟ, *ਹਿਬਰੂਜ਼ ਇਨ ਦ ਗ੍ਰੀਕ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਫ਼ਾਰ ਦ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਰੀਡਰ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1951), 172. ⁷ਜਿਮ ਗਰਡਵੁਡ ਐਂਡ ਪੀਟਰ ਵਰਕਰੁਇਸ, *ਹਿਬਰੂਜ਼*, ਦ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ NIV ਕਮੈਂਟਰੀ (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1997), 309. ⁸ਡੋਨਲਡ ਗੁਥਰੀ, *ਲੈਟਰ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼: ਐਨ ਇੰਟਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਦ ਟਿੰਡੇਲ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1983), 201. ⁹ਇਸ ਤੋਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ‘‘ਕੋਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ’’ (10:2) ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲੋਕ ਸਨ ਜਾਂ ਯਾਜਕ। ਜੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੂਲ ਪਾਠਕ ਯਾਜਕ ਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਬੰਦਗੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲਣੀ ਸੀ। ¹⁰ਥੋਮਸ ਜੀ. ਲੌਂਗ, *ਹਿਬਰੂਜ਼*, ਜੋਨ ਨੌਕਸ

ਪੈਂਸ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ (ਲੁਈਸਵਿੱਲੇ: ਜੌਨ ਨੌਕਸ ਪੈਂਸ, 1997), 101.

¹ਲਾਈਟਫੁਟ, ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ, 184. ²ਹਯੂਜਸ, 393. ³ਐਚ. ਐਲ. ਏਲਿਸਨ, ਦ ਸੈਂਟਰੇਲਿਟੀ ਆਫ ਦ ਮਸਿਆਨਿਕ ਆਇਡੀਆ ਫਾਰ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਲੰਦਨ: ਸਟੂਡੈਂਟ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ, 1953), 19. ⁴ਲੌਂਗ, 103. ⁵ਗਰਡਵੁਡ ਐਂਡ ਵਰਕਰੁਇਸ, 310. ⁶ਲਾਈਟਫੁਟ, ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ, 185 ਜ਼ਬੂਰ ਵਿਚ ਜੋ ਇਹ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬੂਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਖ਼ੁਦ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਵਚਨ ਦੀ ਇਹੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ। ⁷ਗਰਡਵੁਡ ਐਂਡ ਵਰਕਰੁਇਸ, 311. ⁸ਐਫ. ਐਚ. ਬਰੂਸ, ਦ ਅਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼, ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1964), 232. ⁹ਰੋਬਰਟ ਮਿਲਿਗਨ, ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਅਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼, ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (ਸਿਨਸਿਨਾਟੀ: ਚੇਜ ਐਂਡ ਹਾਲ, 1876; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਨੈਸ਼ਵਿੱਲੇ: ਗੋਸਪਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੰ., 1975), 344-45. ¹⁰ਜ਼ਬੂਰ 40:6 ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ LXX ਦੇ *aitesas* ਵਿਚ ('ਤੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ') ਨੂੰ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:6 ਵਿਚ *eudokēsas* (ਤੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ) (ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ ਸੋਪਾ. ਐਫ. ਐਚ. ਬਰੂਸ, ਐਚ. ਐਲ. ਹੈਰਿਸਨ, ਅਤੇ ਜੀ. ਸੀ. ਡੀ ਹਾਉਲੇ [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜੌਡਰਵਨ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1986], 1524 ਵਿਚ ਗੈਰਡ ਐਫ. ਹਾਅਥੋਰਨ, 'ਹਿਬਰੂਜ਼')।

²¹ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ²²ਗਰੈਥ ਐਲ. ਰੀਸ, ਏ ਕ੍ਰਿਟਿਕਲ ਐਨ ਐਕਸੇਜੇਟਿਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ ਹਿਬਰੂਜ਼ (ਮੋਬਰਲੀ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਸਕ੍ਰਿਪਚਰ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਬੁਕਸ 1992), 170. ²³ਲਾਈਟਫੁਟ, ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ, 185., n. 3. ²⁴ਗੁਥਰੀ, 205. ²⁵ਉਹੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ *anaireō* ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰੇਦੇਸ ਰਾਜੇ ਵੱਲੋਂ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਮੱਤੀ 2:16)। 'ਬਰਬਾਦ' ਵਰਗਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਗਰਡਵੁਡ ਐਂਡ ਵਰਕ ਲੁਈਸ, 312.) ²⁶ਰੀਸ, 171. ²⁷ਇਹ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ 7:27 ਅਤੇ 9:12 ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ²⁸ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੁਰੂਆਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਅਕਤੀ 'ਬਚਾਇਆ' ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਦੋਂ ਤਕ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ (ਮਰਕੁਸ 16:15, 16)। ²⁹ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:14 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। NIV ਵਿਚ 'ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ' ਹੈ। ³⁰*Ephapax*, ਜੋ 'ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ' ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਮਹਾਯਾਜਕ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਫ਼ਰਕ ਗਿਆਨਵਾਨ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਸੀ (ਮੋਜ਼ਜ਼ ਸਟੁਅਰਟ, ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਅਪਿਸਟਲ ਟੂ ਹਿਬਰੂਜ਼ [ਲੰਦਨ: ਵਿਲੀਅਮ I, 1856], 459-60.)

³¹ਰੀਸ, 167, n. 1. ³²ਬਰੂਸ, 239. ³³ਲਾਈਟਫੁਟ, ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ, 187. ³⁴ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਦੰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ 'ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ' ਅਤੇ 'ਸੰਪੂਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ' ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਇਜ਼ਹਾਰ 'ਪਿੱਛਲੇ, ਲਗਾਤਾਰ ਅਸਰ ਵਾਲੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਕੰਮ' ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਇਜ਼ਹਾਰ 'ਕਿਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਕੰਮ [ਵਿਚ] ਵਰਤਮਾਨ' ਹੈ '... ਸਾਫ਼ [ਹੈ] ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਤੱਥ ਭਾਵ ਹੋ ਰਹੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦੋਵੇਂ' ਹੈ (ਗਰਡਵੁਡ ਐਂਡ ਵਰਲੁਈਸ, 315)। ³⁵ਸਟੁਅਰਟ, 461. ³⁶ਹਯੂਜਸ, 403. ³⁷ਲੌਂਗ, 104. ³⁸ਬਰੂਸ, 243 ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ³⁹ਗਰਡਵੁਡ ਐਂਡ ਵਰਕਰੁਇਸ, 277 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ⁴⁰ਫੋਲ ਐਲਿੰਗ ਵਰਥ ਐਂਡ ਯੂਜੀਨ ਐਲਬਰਟ ਨਿਡਾ, ਏ ਟ੍ਰਾਸਲੇਟਰਜ਼ ਹੈਂਡਬੁਕ ਆਨ ਦਾ ਅਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ

ਹਿਬਰੂਜ਼, ਅਲਬ ਫ਼ਾਰ ਟਾਂਸਲੇਸ਼ਨਜ਼ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਯੂਨਾਇਟੇਡ ਬਾਈਬਲ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼, 1983), 228.

⁴¹ਗੁਬਰੀ, 211. ⁴²ਜਜ਼ਬਾਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਚੱਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ।
⁴³ਲਾਈਟਫੁਟ, ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ, 188. ⁴⁴ਯਹੂਜਸ, 407. ⁴⁵ਜੇਮਸ ਟੀ. ਕ੍ਰੋਪਰ, ਜੁਨੀ., ਹਿਬਰੂਜ਼
ਲਾਈਫ਼ ਬੈਪਟੀਜ਼ ਗੌਡ (ਵ੍ਹੀਟਨ, ਇਲਿਨੋਇ: ਟਿੰਡੇਲ ਹਾਊਸ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1976), 269-70. ⁴⁶ਇੱਥੇ
ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਆਕਰਣ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਹੈ (ਗਰਡਵੁਡ ਐਂਡ ਵਰਕਰੁਇਸ, 319.)
⁴⁷ਹਯੂਜਸ, 405. ⁴⁸ਰੀਸ, 177. ⁴⁹ਬਰੂਸ, 250-51. ਮੋਜ਼ਜ਼ ਸਟੁਅਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸਾਡੇ ਸੰਕੇਤ ਮਸੀਹੀ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਰਸਮ ਵਿਚ ਪਾਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਹੈ' (ਗੁਬਰੀ,
467)। ⁵⁰ਗੁਬਰੀ, 214.

⁵¹ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ
ਵਿਚ ਕੈਲਵਿਨ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ 'ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ' ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਰੀਸ, 178, n. 34. ⁵²ਲਾਈਟਫੁਟ, ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ, 190. ⁵³ਹਾਅਬੋਰਨ, 1525. ⁵⁴'ਪਾਣੀ
ਨੂੰ 'ਸ਼ੁੱਧ' ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਬਪਤਿਸਮੇ ਵੇਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਖ਼ੁਦਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ' (ਐਲਨ, 112)। ⁵⁵'ਉਭਾਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਕਿ 1611 ਵਿਚ ਛਪੇ ਬਾਈਬਲ ਦੇ KJV
ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਅਰਥ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਵਕਤ 'ਉਭਾਰਨ' ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ
ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ *provoke* ਤੋਂ ਭਾਵ 'ਕਾਰਵਾਹੀ ਲਈ ਭੜਕਾਉਣਾ' ਸੀ (ਰੀਸ, 179, n. 45)। ⁵⁶ਬਰੂਸ,
253. ⁵⁷ਵੁਦੇਸਟ, 182. ਵਿਲੀਅਮ ਮੈਨਸਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਦਾ ਲੇਖਕ
'ਯਹੂਦੀ ਸਿਨਾਗੋਗ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਮੰਦਰ ਨਾਲ ਮਸੀਹੀ ਲਗਾਅ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਸਿਰਫ਼ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ'
ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 'ਲੇਖਕ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਐਨਾ ਲੰਮਾ
ਬਿੱਚ ਦਈਏ।' (ਵਿਲੀਅਮ ਮੈਨਸਨ, *ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼* [ਲੰਦਨ: ਹਾਉਡਨ ਐਂਡ ਸਟਾਉਟਨ,
1951], 69)। ⁵⁸ਨੇਮ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੋ ਵਾਰ 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2: 1 ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਆਉਣ ਅਤੇ
ਸਾਡੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਕੱਠਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਖੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲਈ 'ਸਮਾਜ ਮੰਦਰ' ਜਾਂ
ਸਿਨਾਗੋਗ ਵਰਗੀ ਅਸਲ ਥਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ⁵⁹ਸਟੁਅਰਟ 469. ⁶⁰ਲਾਈਟਫੁਟ, ਐਵਰੀਵਨ ਗਾਈਡਜ਼
ਟੂ ਹਿਬਰੂਜ਼, 142. ਵਚਨ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਨੂੰ 'ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।' (ਸਾਈਮਨ
ਜੇ. ਕਿਸਟਮੇਕਰ, *ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਟੂ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼*, ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ [ਗ੍ਰੈਂਡ
ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1984], 293.)

⁶¹10:26 ਵਿਚ 'ਗਿਆਨ' ਸ਼ਬਦ ਵਧੇਰੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਫ੍ਰੈਂਜ਼
ਡੈਰਿਸ, *ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼*, ਅਨੁ. ਥੋਮਸ ਐਲ. ਕਿੰਗਸਬਰੀ [ਐਡਿਨਬਰਗ:
ਟੀ. ਐਂਡ ਟੀ. ਕਲਾਰਕ, 1868; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਮਿਨਿਆਪੁਲਿਸ: ਕਲੋਕ ਐਂਡ ਕਲੋਕ ਕ੍ਰਿਸਚਿਅਨ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ,
1978], 2:184-85.) ਇਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਪਛਾਣ,' ਮੰਜ਼ੂਰੀ (ਕਿਸਟਮੇਕਰ, 297)। ਇਹ ਇਸ
ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਲੋਕ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਸਨ। ⁶²ਗੁਬਰੀ, 217. 'ਗਿਆਨ'
ਲਈ ਇੱਥੇ *epignōsis* ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਖ਼ਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ। ⁶³ਡਰੇਪਰ,
277. ⁶⁴ਕਿਸਟਮੇਕਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਉਹ ਉਸੇ ਪਾਪ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਪਵਿੱਤਰ
ਆਤਮਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪਾਪ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 12:32; ਮਰਕੁਸ 3:29)।' ⁶⁵ISV ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ
'ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ' ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਮ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ 'ਜਾਣ
ਬੁੱਝ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ' ਹੈ। ⁶⁶ਆਰ. ਸੀ. ਐਚ. ਲੈਂਸਕੀ, *ਦ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ
ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼ ਐਂਡ ਆਫ਼ ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਆਫ਼ ਜੇਮਸ* (ਕੋਲੰਬਸ, ਓਹਾਇਓ: ਵਾਰਟਬਰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1946),
359-60. ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਹ ਇਜ਼ਹਾਰ ਮੱਤੀ 5:13; 7:6; ਲੂਕਾ 8:5; 12:1; ਇਬਰਾਨੀਆਂ

10:29 ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ 2 ਰਾਜਿਆਂ 9:33; ਯਸਾਯਾਹ 26:6; ਦਾਨੀਏਲ 8:10; ਮੀਕਾਹ 7:10; ਅਤੇ ਮਲਾਕੀ 4:3 ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।⁶⁷ਗੁਥਰੀ, 219. ⁶⁸ਹਯੂਜਸ, 424. ⁶⁹ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਦੇ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਕਾਈ ਲਈ ਅੱਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ’ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 17:19), ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲਹੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਗੀਸ, 184, n. 70.)⁷⁰ਹਯੂਜਸ, 423.

⁷¹ਅਜਿਹੀ ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ NEB, ESV ਅਤੇ JB ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਕੋਰਡ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ‘ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ’ ਹੈ; ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ *enubrizō* ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ (ਹਯੂਗੋ ਮੈਕੋਰਡ, ਮੈਕੋਰਡ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਦ ਐਵਰ ਲਾਸਟਿੰਗ ਗੋਸਪਲ, [ਹੈਂਡਰਸਨ, ਟੈਨਿਸੀ: ਫ੍ਰੀਡ ਹਾਰਡਮੈਨ, 1988], 430.)⁷²ਲੈਂਸਕੀ, 359. ⁷³ਇਕ ਪਾਪ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਪ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ (ਬਰੂਸ, 259-60; ਕਿਸਟਮੇਕਰ, 295.) ਜਦ ਬੇਪਰਤੀਤਿਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਫ਼ਰ’ ਨਾ ਬਕਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਆਤਮਾ ਨਜ਼ਾਤ ਦੀ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।⁷⁴ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਜੀਜ਼ਸ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਟੁਡੇ*, 195, n. 13; ਹਿਯੂਜਸ, 425, n. 22 ਕਿਸਟਮੇਕਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਆਮ ‘ਕਹਾਵਤ’ ਮੰਨਿਆ (ਕਿਸਟਮੇਕਰ, 296.)⁷⁵‘ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ’ ਸ਼ਬਦ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਥਾਂ 3:12, 9:14, ਅਤੇ 12:22 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ‘ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।⁷⁶ਥਿਉਡੋਰ ਐਚ. ਰੇਬਿੰਸਨ, *ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼* (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਹਾਰਪਰ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1933), 151. ⁷⁷ਅਲਿਗਨ, 376-77. ਮੂਲ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ‘ਧਰਮੀ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜੀਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ’ (ਬਰੂਕ ਫੋਂਸ ਵੈਸਟਕੋਟ, *ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਹਿਬਰੂਜ਼*: ਦ ਗ੍ਰੀਕ ਟੈਕਸਟ ਵਿਚ ਨੋਟਸ ਐਂਡ ਐਸੇਜ਼ [ਲੰਦਨ: ਮੈਕਮਿਲਨ ਐਂਡ ਕੰ., 1889; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1973], 337)।⁷⁸ਰੋਮ ਸੀ. ਸੈਡਮੈਨ, *ਹਿਬਰੂਜ਼ IVP*, ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਡਾਊਨਰਜ਼ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲਿਨੋਇ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1992), 115, n. ⁷⁹ਬਰੂਸ, 256. ⁸⁰ਜੋਸੇਫ਼ ਵਾਰਜ਼ 2. 19. 7. ਯਹੂਸਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੇਸਿਅਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਜੋਸੇਫ਼ ਨੇ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ: ‘[ਜੇ ਸੇਸਿਅਸ] ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਹੋਰ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਣਾ ਸੀ] ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਹੈਕਲ ਬਾਰੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਸ ਨੂੰ ਓਸੇ ਦਿਨ ਲੜਾਈ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ’ (ਜੋਸੇਫ਼ ਵਾਰਜ਼ 2. 19. 6)।

⁸¹ਯੂਸਥਿਉਸ ਐਕਲੇਸਿਆਸਟਿਕਲ ਹਿਸਟਰੀ 3.5. ⁸²ਲਾਈਟਫੁਟ, ਐਵਰੀਵਨ, ਗਾਈਡਜ਼ ਟੂ ਹਿਬਰੂਜ਼, 128-29 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ⁸³ਰੋਮੰਡ ਬ੍ਰਾਉਨ, *ਦ ਮੈਸੇਜ ਆਫ ਹਿਬਰੂਜ਼*: ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਅਬਵ ਆਲ, ਦ ਬਾਈਬਲ ਸਪੀਚ ਟੁਡੇ (ਡਾਊਨਰਜ਼ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲਿਨੋਇ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1982), 176. ⁸⁴ਗੁਥਰੀ, 209. ⁸⁵ਵੈਸਟ ਕੋਟ, 316. ⁸⁶‘ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਸ ਸੰਚੇ [ਟੀ. ਯੂ.] ਨੂੰ’ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ‘ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ’ ਅਤੇ ‘ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ’ ਲੈਣਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6:3, 4)। ਜਦ ਅਸੀਂ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਸ ਸੰਚੇ ਨੂੰ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।⁸⁷ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ *agapaō* 1:9 ਅਤੇ 12:6 ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।⁸⁸ਜੋਨਾਥਨ ਕੋਜ਼ੇਲ, *ਅਮੈਜ਼ਿੰਗ ਰੇਜ*: ਦ ਲਾਈਵਜ਼ ਆਫ਼ ਚਿੱਲਡਰਨ ਐਂਡ ਦ ਕੌਂਸਿਅਸ ਆਫ਼ ਦ ਨੇਸ਼ਨ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਹਾਰਪਰ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1995), 238. ⁸⁹1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:13 ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ

ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੀ। ਜੇ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1:6-8) ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:1-4)। ਪਹਿਲੇ ਗੈਰਕੌਮ ਮਸੀਹੀ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਇਕ ਮਾਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 10:43-47; 11:15, 16), ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸੂਲ ਵਾਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ (ਵੇਖੋ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:12)। ਕੁਰਨੇਲਿਉਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ‘‘ਬਪਤਿਸਮਾ’’ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ‘‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ’’ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਇਹ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।⁹⁰ਬੇਸ਼ੱਕ ਖੁਦਾ ਨੇ ਅਹਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਸਚਿਆਈ ਦੇ ਹਰ ਰੂਪ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (1 ਰਾਜਿਆਂ 22:13-28), ਪਰ ਖੁਦਾ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 6:18)। ਅਹਾਬ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਢੰਗ ਨਾਲ 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2:9-12 ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਚਿਆਈ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਖੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਰਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਦਵੇਗਾ।

⁹¹ਐਲਨ, 114-15. ⁹²ਲੌਂਗ, 110 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ⁹³ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ, ‘‘ਏ ਮਾਈਟੀ ਕੋਰਟ ਡ੍ਰੇਸ,’’ *ਸੌਗਜ਼ ਆਫ ਫੇਥ ਐਂਡ ਪ੍ਰੈਜ਼, ਸੰਕ. ਸੰਪਾ. ਆਲਟਨ ਐਚ. ਹੌਵਰਡ* (ਵੈਸਟ ਮੋਨਰੋ, ਲੁਈਸਿਆਨਾ: ਹੌਵਰਡ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1994)।